

DOLENSKI LIST

IZNICA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

VO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje — TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 44 (502)

LETO X.

NOVO MESTO, 5. NOVEMBRA 1959

UREJUJE uredniški odbor — odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje — Delo- v Ljubljani

Pred novimi najemninami

V soboto dopoldne je bilo v Novem mestu posvetovanje, ki ga je sklical Okrajni odbor SZDL za predstavnike občinskih političnih forumov in ObLO. Na posvetovanju, katerega se je udeležil tudi Tomo Breje, član CK ZKS, in ki ga je vodil sekretar okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin, je poročal Stefan Simončič o stanovanjskih najemninah, Viktor Zupancič pa o spremembah v finansiranju stanovanjske izgradnje. Po referatu se je razvila živahna razprava, ki je pokazala veliko zanimanje predstavnikov ObLO in občinskih političnih organizacij za uveljavljanje stanovanjske reforme. — V ponedeljek pa je bila v Ljubljani razširjena seja Glavnega odbora SZDL Slovenije. Na njej je poročal tovariš Stane Kavčič o političnih nalozah SZDL pri uresničevanju novega načina finansiranja, uporabe in graditve stanovanj. Tudi te seje so se udeležili predstavniki vseh občinskih in okrajnih odborov SZDL.

Napak bi bilo, če bi skušali tolmačiti stanovanjske reforme tako, da bi vsakemu posamezniku pojasnjevali, koliko bo oziroma koliko ne bo prizadet pri povzemanju najemnin. Tako bi sicer dosegli, da bi bil večji del zadovoljen, ker ne bo prizadet, manjši del pa ne zadovoljen, ker bo prizadet, drugo besedo, dati bo moral za najemnino več, kot bo dobil s predlaganim 6 in pol odstotnim povečanjem prejemkov. Jasno je namreč, da tako praktičistično računanje, kjer bi ocenjevali le posameznike, lahko zabiše smisel vseh predvidenih stanovanjskih sprememb. O pomenu teh sprememb kot celote smo že pisali. Z novimi najemninami hočemo urediti sistem finansiranja stanovanjske izgradnje. Cena stanovanja je bila doslej neverjetno nizka v primeri z drugim potrošnim blagom. Stanovanja se niso amortizirala, kot pravimo. Z najemnino namreč nismo zbrali toliko sredstev, da bi lahko po določeni dobi zastarelo stanovanje opustili in s prejšnjimi sredstvi zgradili novega. Nizke najemnine so imele še celo vrsto drugih negativnih posledic. Ni malo primerov, ko ugotavljamo, da so stanovanja premočno zasledena. skratka, ekonomske cene za stanovanja naj bi uravnale tudi smotno potrošnja dobrine, kot je stanovanje. To je le nekaj posebnosti, na katere smo, kot rečeno, že opozorjali.

Bistvo sprememb pa je v tem, da je predvidena stanovanjska reforma sestavni del našega ekonomskega razvoja in družbene koncepcije, ki se uveljavlja v zadnjih letih. Stanovanjska reforma torej ni nek poseben ukrep, ki bi hotel nekoga prizadeti, ampak je samo sestavni del prizadevanj, s katerimi skušamo normalizirati ekonomski razvoj,

normalizirati jih po tisti poti, ki nam je že sedaj prinesla zelo velike uspehe. Nemogoče je, da bi obdržali na področju gospodarjenja s stanovanji še naprej administrativne odnose, saj predstavljajo stanovanja skoraj četrtno nacionalnega bogastva. Zato je politično in ekonomsko nujno, da te administrativne odnose čimprej odpravimo in tudi tu ustvarimo takšne odnose, kakršne smo že uvedli na ostalih gospodarskih in družbenih področjih.

Glede stanovanj si moramo biti sedaj na jasnem, da bo lahko dobil večje in boljše stanovanje tisti, ki bo pripravljen in sposoben plačati zanj večjo ceno. Večjo ceno pa bo lahko plačal tisti, ki bo na delovnem mestu več ustvarjal in zato tudi več zaslužil. To pomeni, da bo tudi to spodbuda za uvajanje nagrajevanja, ki daje tistim, ki delajo več, tudi večje priznanje. Prav tako bo vpeljano načelo, da bo imel prednost pri dodeljevanju stanovanja tisti, ki bo hranil svoja sredstva in ponudil za novo stanovanje tudi večje lastne prihranke ter na ta način s materialnimi sredstvi podprl individualno gradnjo. To pa so seveda precej drugačni kriteriji, kot pa so veljali pri dodeljevanju stanovanj doslej, ko ni bilo važno, koliko delaš in koliko zaslužiš, niti ni bilo važno, če si bil pripravljen za lastnimi sredstvi sodelovati pri gradnji stanovanj. Nekateri bodo zato menili, da je to krivično. Pa ni tako. Počasi se bo moralo uveljaviti, da je stanovanje potrošna dobrina, prav tako kakor obleka, kruh in radioaparati. Vsi si ne moremo privoščiti vsega in najboljšega, podobna merila veljajo oziroma bodo veljala tudi za stanovanja. Skratka, tudi na tem področju se bo začelo uveljavljati načelo, ki velja sicer za nagrajevanje: zaslužek bo odvisen od vloženega dela in kdor bo storil za družbo več, bo imel večje dohodke ter si bo lahko s tem v zvezi privoščil boljše stanovanje.

Družba torej ne bo več dodeljevala stanovanj, saj se je nekako ustalilo mnenje, da je »država« dolžna dati vsakemu zaposlenemu tudi stanovanje. To ni res. Vsak se bo moral tudi sam potruditi, da pride do dobrine. In kako bo posredovala družba? Družba je dolžna posredovati samo zato, da prepreči, da bi stanovanjska posest postala osnova za pridobivanje dodatnih sredstev. Družba mora preprečiti, da bi stanovanja nudila kome rento. Z nacionalizacijo stanovanj smo to preprečili. Ostane torej, da bo imel pri stanovanju prednost tisti, ki bo družbi največ dal, ki bo bolj produktiven in ustvarjal ter bo imel na osnovi takega svojega dela tudi večje materialne možnosti.

Gostje ob otvoritvi novega Centra za medicinsko rehabilitacijo invalidov, ki so ga slovesno odprli v četrtek, 29. oktobra, na občinski praznik Novega mesta. V prvi vrsti stoji: predsednik ObLO Maks Vale, novi komandant garnizije JLA podpolkovnik Vid Jerič, zvezni ljudski poslanec Jože Borštnar, predsednik republiškega sveta za zdravstvo Niko Silih, direktor Kremenca Niko Krizanec, novi tajnik ObLO Tone Valentinčič in drugi.

350 ha nove plodne zemlje

Steljniki pri Krasincu začnejo spreminjati svojo podobo — Novi hlevi za 400 krav in 2000 telet — Obširni, a uresničljivi načrti Belokranjske poslovne zveze

Pred kratkim je začela Belokranjska poslovna zveza z agromelioracijskimi deli na 350 ha stelnikov pri Krasincu. Težki buldozerji že podirajo grmovje in breze. Nad 15 cm debele breze bodo prodali tovarni čevljev »Peko« iz Trčiča, Poslovna zveza je najela v Krasincu za

delavce eno hišo in gasilski dom.

Prve krmne rastline bodo posejali že prihodnje spomladi, računajo na kakih 100 ha, na ostalih 250 ha pa do jeseni. Tu bodo postavili tudi hleve za 400 krav in 2000 telet. Gradili jih bodo, kakor bo pritekalo denar, kakor pričakujejo, pa bo v njih predpisano število krav in telet do konca leta 1961. Od krmnih rastlin bodo sejali koruzo za zraje in silažo, westervoldsko ljuško, sojo za zeleno krmno in silažo ter pšenice.

Za začetna dela so dobili predujem iz republiških sredstev: za nakup zemlje 3,5 milijona din, za agromelioracijo 9 milijonov in za stavbe 10 milijonov dinarjev. Tega bodo črpali, dokler ne bo odobren reden kredit iz zveznih sredstev, ki so dobili za agromelioracije 63 milijonov, za hleve 77 milijonov, za živino 40 milijonov in za stroje 40 milijonov dinarjev. Urediti bodo morali še

Tovariša Ivan Maček in Janez Vipotnik v našem okraju

V sredo 28. oktobra sta obiskala sedež OLO Novo mesto in okrajni komite ZKS tovariša Ivan Maček-Matija, organizacijski sekretar CK ZKS, in Janez Vipotnik, član Izvršnega sveta LS LRS. Po krajšem pomenku v Novem mestu sta si ogledala gradbišče novega kombinata tovarne NOVOLES v Straži. nato pa tudi gradbišče novega proizvodnega oddelka tovarne zdravil KRKA. Spremljal ju je organizacijski sekretar OK ZKS ing. Jože Legan.

Priprave za spomladansko setev že v teku

V novomeškem sindikalnem domu je bila v soboto konferenca upravnikov kmetijskih združenj. Pregledali so uspehe in neuspehe jesenske setve in se pogovorili o pripravah za spomladansko setev.

Do 28. oktobra smo v okraju posejali 2035 ha z italijanskimi vrstami pšenice ali 67% od predvidenih 3065 ha. Najbolje so našte pogodbeno proizvajalce uresničile kmetijske zadruge na področju Bele krajine, Spodnje Posavje in deloma Suhe krajine, medtem ko zadruge v območju trebanjski in sevnjski občini niso uresničile niti polovice predvidene setve. Uspeh je viden predvsem v tistih zadrukah, kjer so se upravniški in zadržni sveti kot družbeni organi resno zavzeli za izvajanje družbenega načrta. Tu je opaziti tudi sodelovanje družbenih in političnih organizacij na terenu. Nasprotno pa je v zadrukah, kjer tega ni bilo. Tu je tepla tudi kvaliteta sklenjenih pogodb. V nekaterih zadrukah se je primerilo celo to, da vskiadiščena umetna gnojila in seme niti za polovično realizacijo družbenega načrta niso zadostovala!

Da bi v spomladanski setvi odpravili vse napake in slabosti, ki so se pojavile zdaj ob jesenski setvi, so se že na sobotni konferenci pogovorili o potrebnih ukrepih. Predvsem bodo morale KZ čimprej naročiti potrebne količine semen in umetnih gnojil za krompir in koruzo. Na bližnjih sejah zadržnih svetov pa se bodo na drobno pogovorili o planih in načinih kako začeti akcijo, da bo uspeh čim večji.

Tov. Marinko na Bučki

Krajnovega praznika prebivalci Bučke letos ne bodo hitro pozabili. Ostal jim bo dolgo v spominu, saj je nedeljsko dopoldne preživel z njimi dragi gost — predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko. Odzval se je povabilu krajevnih organizacij in 1. novembra ob devetih dopoldne so ga pred šolo na Bučki pozdravili: predsednik okr. odbora Socialistične zveze Franc Pirkovič, predsednik ObLO Sevnica Karel Kolman, predsednik krajevnega odbora Jože Bukovič, sekretar osnovne organizacije ZKS Franc Iljaž, predsednik odbora ZB Jože Gorenc, v imenu šole in šolskega odbora pa upravitelj Franc Molan. Otroci so pozdravili tovariša predsednika v lepi vrsti pred šolo, eden izmed pionirjev pa mu je izročil soplek cvetja. Po zakuski v šoli se je prav tam začela slavnostna seja predstavnikov vseh organizacij, na kateri je tov. Marinko obudil nekaj spominov na prvi partizanski napad na Bučko v noči od 1. na 2. november 1941. Povedal je, da je takrat hotela Partija s tem napadom preprečiti izseljevanje iz Spod. Posavja, vendar napad ni v celoti uspel. Ni bilo namreč mogoče zbrati večjih partizanskih enot, ki se razen tega niso mogle dolgo zadrževati na enem kraju. Ob napadu na fašistično postojanko na Bučki je padel 18-letni skojevce Joško Sašek iz Ljubljane. Tovariš Marinko je govoril nato tudi o sodelovanju kmetov z zadruzo. Dejal je, da je treba povsod prekiniti z zaostalostjo in skrbeti, da se zboljša ljudem življenje. Zazel je prebivalcem celotnega okoliša Bučke veliko uspehov; preusmerijo naj se v tako kmečko pridelovanje, ki bi to najbolje uspeva in ki bi dalo večji kos kruha ljudem.

Po krajšem govoru tovariša predsednika so vsi navzoči, katerim so se pred šolo pridružili še ostali ljudje, odšli k spomeniku Joska Saška, kjer je organizacija Zveze borec položila venec, mladina pa je sodelovala z recitacijo. Sprejeto se je nato razvil do zadržnega doma, kjer je pred spominsko ploščo položila svoj venec krajevna organizacija SZDL. Pevski zbor pionirjev je zapel nekaj pesmi, bilo je tudi več recitacij, a kakor je tov. Marinko v dvorani zadržnega doma opisal aktivnost položaj partizanstva in njegov razvoj v začetku; govoril je o težavah in ukanah,

ki so bile potrebne v boju z okupatorjem. Znova je želel prebivalcem Bučke velik uspehov in se okoli 11.45 splošil od prebivalstva, ki ga je spet toplo in prisrčno pozdravljalo.

Aktiv predstavnikov ljudske oblasti, organizacij, prosvetnih delavcev in komunistov se je nato posvetoval še s predsednikom ObLO tov. Kolmanom o načrtih nadaljnega

razvoja Bučke. Ljudje pozdravljajo skorajšnjo otvoritev nove ceste Ipoljca—Bučka, ki bo skrajšala pot do Sevnice kar za 12 km, omogočila jo pa tudi večji in hitrejši prevoz kmečkih pridelkov na trg v Novo mesto in v Sevnico. Mogoče bo tudi boljši avtobusni prevoz. — Krajni praznik Bučke je tako potekel in bo ostal vsem v lepem spominu.

Nobenega odstopanja

od pravilno postavljenih načel novega tarifnega pravilnika — Morebitne pomanjkljivosti in napake homo odpravili samo s prakso, katere se moramo pogumno lotevati

Pred kratkim je tovariš Stane Kavčič, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije obiskal Tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj v Vidmu-Krškem, kjer se je podrobno seznanil z uresničevanjem načel letos sprejete novega tarifnega pravilnika tega podjetja. 15. oktobra sta ga v Ljubljani obiskala odgovorna urednika »Dolenskega lista in »Videmskega celulozarja« ter ga prosila, da jima je odgovoril na več vprašanj s področja nove tarifne politike, konkretno za tovarno celuloze in papirja. Hkrati sta ga prosila, da je ponovil za bralce obeh listov nekaj svojih misli, ki jih je ob svojem nedavnem obisku v tovarni razložil vodstvu podjetja ter predstavnikom političnih in družbenih organizacij v kolektivu. Med drugim je tovariš Stane Kavčič v razgovoru z obema urednikoma dejal:

»Če primerjamo nov tarifni pravilnik s prejšnjim starim tarifnim pravilnikom, nam že površna primerjava pokaže kvaliteto razliko. Ta kvaliteta obstaja v tem, da je imel stari tarifni pravilnik v bistvu zelo močne težnje mezdnega odnosa oziroma plačevanja po delovnem času in po formalnih kvalifikacijah. V njem ni bilo neposredne materialne stimulacije in pritiska, ki je pa hkrati tudi nagraden, da se namreč dobro dela, da bi se na vsakem delovnem mestu čimveč napravilo in čim bolj ekonomično gospodarilo. Nov tarifni pravilnik take osnove zapušča in gre na nagrajevanje po delovnem učinku, povezuje razne obrate in v njih tudi razna delovna mesta. Preko različnih oblik nagrajevanja v eni enoti stimulira ekonomski sistem nagrajevanja po učinku celotnega kolektiva. To je vsekakor zelo velik napredek, ki mora dati zelo dobre materialne rezultate tako za kolektiv, za plačo delavca in za vso skupnost.

Ne jamčim, da so v tem novem tarifnem pravilniku zajeti že vsi kolikšinski pokazatelji (koliko ima lahko posamezen obrat zaposlene delovne sile, kolikšna je lahko polna letna

cena, koliko se lahko prizna eno enoto denarja, kolikšen procent je lahko popolnoma pravilno izračunano oziroma participiran med neposredno proizvodnjo, in postranskimi režijskimi obrati itd.). To je stvar dolgotrajne prakse in uresničevanja tarifnega pravilnika, ki naj pokaže, ali so vsi ti odnosi pravilno postavljeni. Trdim pa, da so v osnovi principi novega tarifnega pravilnika absolutno pravilni. Ne vidim razloga, zakaj bi morali odstopati od tega in se bati morebitnih raznih pomanjkljivosti in napak v takem kvaliteto novem tarifnem pravilniku. Normalno je, da so lahko pomanjkljivosti in nekateri napačni izračuni. To bo popravila praksa. Nesmiselno pa je, da bi se tega vnaprej bali. Prav tako je nesmiselno imeti idejo, da je mogoče vse to razčistiti v pisarnah. To bi pomenilo zahtevati od človeka, naj se nauči na suhem plavati, kar pa ne gre.

Tudi argument, da morajo pri prehodu na nov sistem nagrajevanja, ki ga zdaj uvajamo na široki fronti, vsi več zaslužiti, je nevdržljiv in posledno uresničljivo načel nagrajevanja po učinku. Če en delavec skupina delavcev ali en obrat slebo dela

in je njegova storilnost pod povprečjem, je normalno, da bo dobil po novem tarifnem pravilniku manj plače. V tem je ravno osnovno bistvo novega tarifnega pravilnika. Predpostavljam, da so lahko zaradi napačnih izračunov tudi določene skupine napačno dobile zaslužek; to pa se lahko da zelo hitro v praksi popraviti. Praksa bo tudi pokazala, če je v nekem oddelku ali skupini preveč ljudi, če so rezerve; če je sestava oddel-

Stane Kavčič, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije: »Nesmiselno je, da bi se napak vnaprej bali. Če je kaj narobe, bo to popravila praksa.«

ka ali skupine nepravilna ali pomanjkljiva, se bodo sami odločili ali naj sprejemo nižje plače ali pa stvari uredijo. Nagrajevanje po delovnem učinku je zlasti v začetni dobi treba podrediti tudi vsi ostalo politiko v podjetju, predvsem investicijsko politiko, vzdrže-

vanje tudi delitev skladov na del, ki je odrejen za osebni dohodek in del za splošno uporabo. Če je razmerje med dosedanjimi investicijskimi deli in delitvijo na sklad za splošno uporabo in sklad za osebne prejemke tako napeto, da onemogoča izplačilo zaslužkov, ki so evidentni in upravičeni na osnovi nagrajevanja po delovnem učinku, potem je treba to ustrezno spreminiti. To končno ni nič drugega kot bogato naložen kapital, ki se bo vsekakor lahko hitro obrestoval in pokazal, da je sistem pravilno postavljen in da bo prav zato kmalu dal tudi širše možnosti za popravila, razširitve in investicije.

Mislim, da ne bi smeli pozabiti tudi tega, da imamo pri novem načinu nagrajevanja po delovnem učinku, več meril nagrajevanja; norme, premije, neposredno stimulacijo, periodičen obračun na enoto proizvoda ali na celoten proizvodni uspeh. Nekatera delovna mesta bodo bolj nagrajevana po normah, druga spet po drugih oblikah. So oddelki, ki dobivajo stalno več na račun premij in norm, in so spet drugi — režijski — ki iz tega naslova ne dobijo nič. Če na koncu polletja ali za drugo obratno obdobje izplačamo tem oddelkom njihovo stimulacijo, potem dobijo režijske službe seveda takrat več kot druge. To pa je normalno in v redu in je nemogoče delati iz tega političen problem. Vsakomur mora biti jasno, da je sistem dela zaradi narave proizvodnje tak, da dobivajo nekateri oddelki na osnovi premij in norm vsak mesec dohodke, ob koncu polletja pa dobijo spet režijske službe več kot one. To pa je tudi docela naravno in pravilno.

Minuti četrtek se je množica Novomeščanov in gostov iz Ljubljane ter drugih zbrala ob 11.30 pred novo Vajensko šolo; v drugem nadstropju ima prostore tudi Okrajni zavod za izobraževanje odraslih.

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

21. Res se je začelo. Po mirni deželici ob Krki so počile prve puške. Nekaj se je zganilo v ljudeh. Dvignili so glave in pesti. Na obrazih jim je spet zažarelo upanje. V morščo temo je poblislil svetel žarek upora. Ni bilo dolgo in vsa Dolenjska je bila v vrtincu strašnega boja, neenakega in nelzposnega.

22. Vrste partizanov so se množile. V zrak so leteli mostovi, vlaki in bunkerji. Na cestah so se vsak hip pojavljale zasede in barikade. Ponoči so uporniki oblegali postojanke. Ob zidovje in v line so treskale bombe, da je v silnih nočeh strahotno odmevalo po dolini. Nebo je često žarelo od požarov.

23. Miha, ki je imel tistod ni veliko opraviti v gozdovih, je nekega jutra privlekel puško s skednja, se opasal, si navezal bombe, stlačil v nahrbtnik nekaj perila in hrane, nato pa stopil v hišo. »Oče, čas je, tudi jaz grem, v gozdovih me potrebujejo. Zdaj bo spregovorila tudi moja puška!«

24. »Srečno!« Oče mu je krepko stisnil roko. Mati ga je objela in solze so se ji utile iz dobrih oči. »Pazi nase, Miha!« — V hišo je od nekdaj priropotal Jože. »No, Miha — srečno! Jaz bom tudi šel za teboj, samo da letino spravimo!«

Najlepši novomeški park

Koristna in poučna delovna akcija novomeških tabornikov

Redni obiskovalci Ragovega loga izkoriščajo lepe jesenske dneve in v vsakodnevnih sprotnih uživajo v opazovanju pestrih barv, ki se iz dneva v dan spreminjajo na odmiratelnem katju. To jesen doživlja Ragov log še posebno spremembo. — V življenje gozda so posegle mlade človeške roke — a ne tako kot se je dogajalo pri nezgojenih otrocih, ki so trgali in lomili veje in uničevali pticam gnezda, temveč da urejujejo park.

Ze sedemkrat se je zbralo 33 do 35 mladih tabornikov in tabornice (dvakrat so se jim priklučili tudi letošnji maturanti z gimnazije) na delovno akcijo. Opravili so že preko 400 prostovoljnih ur in prvi učinki dela se že kažejo. Očiščeni je del gozda in v izkopene jame je zasajenih preko 100 mladih dreves in grmičev, ki bodo v bodočnosti poživiljali enoličnost gozda. Ragov log bo postal za obiskovalce še bolj zanimiv kot doslej.

Bojazen nekaterih, da bo gozd s tem izgubil na privlačnosti, je neutemeljena. Pri čiščenju gozda zaznamujejo gozdarji vsa drevesa, ki morajo ostati. Ko je odstranjena slabo raščena gošča, tedaj šele pridejo do veljavne čudovite oblike starih gabrov in skale, porasle z bršljanom in mahom. Na mestih, kjer ni lepo raščena podmladka, pa v izkopene jame zasadijo taborniki pod vodstvom gozdarja mlade mecesne, breze, javorje, razne vrste ekovpčnega drevja in okrasno grmičevje.

Taborniki so začeli z veliko-poteznim delom, ki bo trajalo dalj časa. Dalo bo Novomeščanom lepo darilo-urejen naraven park.

Pobudniku te akcije inž. Slobodan Rajič, starosta Partizanskega odreda gorjanskih tabornikov in velik prijatelj mladine.

jančem. Slišal sem doslej mnogo pohvalnih pripomb od raznih strani. Seveda pa niska terim tudi ni všeč. Tako sem pred nekaj dnevi doživel naslednje:

Na poti skozi Ragov log sem opazil, kako so trije predšolski otroci vprčo svojih mater »ekmovall med seboj, kdo bo z zamahom palice odbil vejico na borovcu, vsajenem pri naši delovni akciji. Ker jih matere, ki so opazovale uničevalno delo,

Inž. Slobodan Rajič, starosta Partizanskega odreda gorjanskih tabornikov in velik prijatelj mladine.

svojih otrok niso opozorili sem jih opozoril jaz. In za odgovor so mi zabrusile, da bi bilo bolje pustiti Ragov log tak kot je, da se bodo otroci vsaj lahko neovirno igrali v njem!

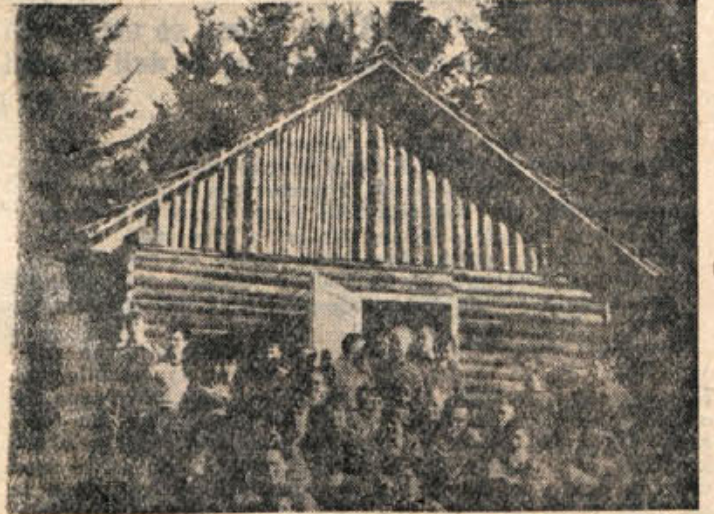
— No, mislim, da se ne vomeška javnost ne stri nja z mnenjem teh mater, saj prostora bo dovolj za igre, pri kateri pa seveda ne sme biti vandalizma — to je uničevanja mladih dreves. Kako si pa zamisljaš končno ureditev Ragovega loga?

— Na nekaterih mestih, kjer je slab podmladek, bomo zasadij razne vrste eksotičnih dreves in grmičevje. Večji del pa bo ostal naraven gozd kot doslej, le očiščen bo navlake, ki slabi zemljo (pregosta rast, resje, praproti), dodaj bomo vse vrste dreves, ki uspevajo v tem podnebju in tako bo nastal naraven park, v katerem bo šolska mladina imela za nazoren pouk na voljo vse vrste dreves našega gozda. Delo bo seveda dolgo-trajno in se bo raztegnilo na več let. Sodelujoča mladina bo spoznala način dela pri negovanju gozda, kar bo pri vzgoji novega socialističnega človeka pomemben prispevek, daleč bolj pozitiven kot so vzgojne metode mater, ki pustijo svojim otrokom klestiti vršičke dreves.

— In zaključna beseda? — Novo mesto leži sredi pokrajine obrasle 54% z gozdom. Mesto samo pa je brez gozdnega parka! Lesen most čez

Krko je približno Ragov log Novomeščanom. Pogoji v Ragovem logu so taki, da bi ga lahko brez večjih investicij spremenili v enega najlepših parkov. Na to pripominam da taborni-

ška organizacija pričakuje vso pomoč ljudske oblasti pri urejevanju Ragovega loga ter predlagam, da bi Ragov log preimenovali v »Taborniški log«. S. J.

Prejšnji teden smo poročali o novi taborniški kladari pri »Tovarni« na Gorjancih, danes pa vam predstavimo še s fotografijo nove »kočice med smrekami«, ki so jo postavili v glavnem samoprilni člani vođa »KGR-20«. Iz te enote se je razvila nova Četa gorske straže, ki bo imela nočoj ob 19. uri ustanovni občni zbor v prostorih novomeške osemletke.

Za elektriški oddelek večerne TSS ni zanimanja?

V Vidmu-Krškem nameravajo na večerni Tehniški srednji šoli odpreti elektriški oddelek, vendar je zanj premalo prijavljencev, zato ga ne morejo ustanoviti. Prejeli smo pismo, v katerem nam piše mlajši tovarši med drugim:

»Čudim se malemu številu interesentov za elektriški oddelek večerne TSS, saj je v podjetju »Elektro«, Celulozi in ostalih precej mladih ljudi, ki imajo pogoje za sprejem. Če bi kontakli šolo, ki znali nekaj več, dobili bi boljše delovno mesto in višjo plačo.

Morda vas čudi, da se tudi jaz navdušujem za to stvar. To je moj davni sen, vendar nisem imel nikoli priložnosti, da bi ga uresničil. Zda! ne bom odnehal, dokler ne dosežem cilja. Nauk o elektriki me zelo veseli, z njo se tudi v praksi ukvarjam; odkar sem poročen, še nisem imel v hiši električarja...

Verjetno je vzrok, da se je za šolo prijavilo le malo kandidatov, pomanjkljiva propaganda. Šolska predizobrazba za vstop v to šolo ne igra najpomembnejše vloge, pač pa je važnejše to, da je kandidat zaposlen v stroki, ki ima zvezo z elektriko. Verjamemo, da je v Vidmu-Krškem več ljudi, ki bi se radi izobrazili v elektriški stroki, dosegli naziv tehnika in s tem tudi večjo plačo. Kandidati naj se javijo na TSS v Vidmu-Krškem, kjer bodo zvedeli vse podrobnosti.

Največji diesel motor na svetu

Je zgradila italijanska tovarna avtomobilov »Fiat«. Motor ima 30.000 konjskih sil in je namenjen za največji tanker na svetu, ki ga gradijo za znanega lastnika ladlj Grka Onasisa.

Občinski odbor ZB Novo mesto je organiziral 1. novembra komemoracijske svečanosti padlim borcem. — Pri spomeniku na Marofu je v nedeljo ob 9 dopoldne igrala vpisaska godba, pevec PD Dušana Jereba pa so peli žalostinke. Vod vojakov je izstrelil častno salvo. — Govoril je tov. Mraz. Na ločenskem pokopališču je bila žalna svečanost ob 10. uri. Govoril je Bogo Komelj. Na šmihelskem pokopališču je igrala mestna godba, pel je šmihelski šolski pevski zbor, govoril pa upravitelj šmihelske šole Nečimer Lojze.

BELE KRIZANTEME

Lepo so uredili in okrasili pokopališče, spomenike in osamljene grobove padlih borcev tudi v Straži in okolici. Tudi ostale krajevne organizacije ZB so dostojno počastile Dan mrtvih in spomin padlih borcev. V raznih krajih so bile komemoracije. V Črnomlju se je zbralo na partizanskem pokopališču veliko ljudi, lepe slovesnosti pa so bile tudi na drugih grobiščih.

Posebno lepo je bilo urejeno pokopališče v Šmihelu. »Na vsak zapuščen grob sem dala kakšno rožo ali svečko,« je dejala grobarica tepla pokopališča, ki zasluži vso pohvalo za trud in požrtvovalnost, s katero je uredila zadnje počivališče za letošnji Dan mrtvih. Na splošno so bila pokopališča v okraju v nedeljo okusno okrašena, obiskov na grobovih pa je bilo povsod zelo veliko.

NAS OBIŠK

28-krat je dala kri

Marija Kure ji je ime. 58 let je stara, rodila je 12 otrok in že 28-krat je darovala kri v krvodajalskih akcijah.

»Doma sem iz Hrastnika. Leta 1925 sem se izselila v Francijo, ker doma ni bilo kruha. Tam sem se poročila in v prvem zakonu rodila 10 otrok. Stiri se umrli. Nato sem vdovela in ostala sama s šestimi otroki. Poročila sem se drugič in rodila še dva otroka. Tudi od teh dveh je eden umrl. Več slabega kot dobrega sem doživela.

Najhuje je bilo med vojno. Moža so mi 28. novembra 1941 odpeljali Nemci iz Francije v internacijo, ker je bil izdan kot pristaš komunistov. Od 25. leta se spdeloval v delavskem gibanju, skrival ilegalce, zbiral pomoč za špansko revolucijo in podobno. Odpeljali so ga. Nato sva iskala otroke. Tiste tri, ki so mi jih Nemci odvzeli 1941. leta, sem preko Rdečega križa našla šele 1948. leta. Dva sta prišla k meni. Nobe deni ni znal domače besede. Nemci so jih v miternatu vzpajali po svoje.

— Praviš, da ste do zdaj 28-krat darovali kri? — Sem vprašal, da bi jo odvzeli od žalostnih spominov. Nasmehnila se je: — Res je. Kar tako je prišlo. Ne vem, kako bi povedala. Slišala sem, da s to krovjo rešujejo življenja drugim. Rekla sem si: zdrava sem, škodilo menda ne bo in sem se odločila. Prvič leta 1948, ko sem živela še v Ko-

čevju. Od tam sem hodila na odzvem krvi v Ljubljano. Od takrat dajem kri stalno. Letos jo bom dala devetindvajsetič v življenju. Počutim se kljub temu dobro. Če bi bila krvodajalska akcija pogostejša, bi kri rada in lahko dala vsaj dvakrat na leto. Seveda, doktor bom zdrava, kot sem zdaj. Čutim, da mi odzvem krvi ne škodi, še celo koristi mi.

J. M.

Ta mesec se v našem okraju odvija krvodajalska akcija. Obiskali smo primarija dr. Otana Bajca, šefa kirurškega oddelka novomeške bolnišnice, ki nam je o transfuziji povedal naslednje:

»Kirurške dela brez transfuzije krvi si sploh ne moremo več predstavljati. Nadomestilo krvi je postalo ena njegovih bistvenih osnov. To je posebno vidno pri neposrednih krvavitvah v primerih nesreč. Takrat nadomestitev izgubljene krvi pogosto rešuje življenje. So primeri, ko ponesrečenci ni smrtno poškodovan, ker je za izgubil veliko količino krvi, je njegovo življenje v nevarnosti.

Kri uporabljamo tudi pri večini težjih operacij, ko je kirurški poseg zvezan z izgubo krvi. Dalje uporabljamo transfuzijo krvi še v primerih, ko je bolezen sama privedla do

BERK je bil 3. novembra. Prijavljenih je bilo 161 ljudi, kar je za Suho krajino lep rezultat. V občini ČRNOMELJ je bil odzvem 4. novembra v Semiču, kjer se je prijavilo kar 371 ljudi, danes in jutri pa bo v Črnomlju, kjer računajo na 350 krvodajalcev. Občina NOVO MESTO: odzvem krvi bo trajal štiri dni. 7. novembra bo v Straži, 10. in 11. novembra v Novem mestu (od 7. do 14. ure kakor običajno v kletnih prostorih kirurškega oddelka novomeške bolnišnice), 12. novembra pa v Sentjerneju. 13. in 14. novembra bo odzvem krvi v občini METLIKA. V občini VIDEM-KRŠKO bo 17. novembra odzvem krvi v Kostanjevici, kjer se je prijavilo že 180 krvodajalcev, 18. novembra pa v Vidmu-Krškem. V občini BREŽICE bo odzvem krvi 19. in 20. novembra v Brežicah, v občini TREBNJE 23. novembra v Trebnjem, 24. novembra pa na

zmanjšanja količine krvi (pri bolnikih, ki jih je napadel rak). Te moremo pogosto operirati, šele takrat, ko smo jim z nekaj transfuzijami nadomestili manjkajočo kri. Kri namreč vsebuje za življenje nujno potrebne snovi, kot so razne soli ter seveda še rdeča krvna telesa, ki so nosilci za življenje neobhodno potrebne kisika.

Novomeška bolnišnica ima svojo transfuzijsko postajo. Zaradi odhoda kadrov na boljše plačana mesta je postaja žal morala prenehati z delom. Zato smo pri nabavi krvi spet navezani na centralni transfuzijski zavod v Ljubljani. Potrebno kri dobivamo od njega. Tak način oskrbovanja s krvjo je seveda mnogo dražji, ker moramo eni krvi priracunati še stroške prevoza, ki so precej višji, ker v naši bolnišnici porabimo mnogo krvi.

Lani smo dali 196 bolnikom 513 transfuzij in pri te mporabili 175 litrov krvi. Razen tega smo pri 49 bolnikih uporabili 132 krat transfuzijo krvne plazme in je porabili 29 litrov. Zaradi že omenjenih težav z našo transfuzijsko postajo uporabljamo zadnja leta visokomolekularne nadomestke dekstran in periston, ki sta v nekaterih primerih polnovredna nadomestka krvi. Takšnih transfuzij smo uporabili lani 1425. Na ta način smo znatno znižali uporabo krvi in stroške, ker se nimamo na razpolago dovolj krvi in krvne plazme.

Na krajnem odboru Rdečega križa so nam povedali, da bo krvodajalska akcija letos potekala takole: odzvem krvi v občini ŽUŽEM-

Minri. V občini SEVNICA bo odzvem 25., 26. in 27. novembra v Sevnici. V občini Senovo odvzema krvi letos ne bo.

Kakšen bo uspeh letošnje krvodajalske akcije bomo še videli. Odzvem krvi bo potekal letos 19. dni. Na dan lahko transfuzijska skupina odvzame kri 170 ljudem, skupaj torej v 19 dneh 3230 ljudem. Če da vsak krvodajalec 2 dl krvi, bi nabrali 646 litrov. Mogoče bo rekel kdo, preveč za naše potrebe. To ne drži. Povedali smo že, da je novomeška bolnišnica porabila lani 204 litre krvi in krvne plazme. Letos je bila uporaba obsega že večja, povečala se bo pa gotovo tudi prihajajo leto. Razen tega je v okraju še ena bolnišnica — v Brežicah, ki v porabi krvi gotovo ne zaostaja za novomeško, precej naših prebivalcev pa se zdravi tudi v ljubljanski in v drugih bolnišnicah izven okraja. Centralni transfuzijski zavod, ki kri zbira, jo razdeljuje okrajem sorazmerno s tem, koliko so prebivalci v krvodajalski akciji sodelovali. V občini Sevnica poteka akcija slabo, ker se na področju Stučena širijo govornice, naš ljudje krvi ne dajejo, ker jo za drag denar izvažamo...

Stevilke, ki smo jih navedli, so dokaz, da ta trditve ne drži. Ne vemo, kdaj nas lahko doleti nesreča, številni bolniki, porodnice in ponesrečenci pa kri potrebujejo, saj jim pogosto rešuje življenja. Pomagajmo torej in darujmo del svoje krvi, saj se lahko zgodi, da bomo pomagali prav sami sebi!

646 LITROV KRVI

Prporoča se **TRGOVSKO PODJETJE »MERCATOR«, LJUBLJANA**

TRGOVSKO PODJETJE **TKANINA, LJUBLJANA**
TRUBARJEVA 1 — Telefon 22-836
IMA VEDNO NA ZALOGI PRVOVRSTNO BLAGO PO ZMERNIH CENAH

Uprava silosov in skladišč **LRS, LJUBLJANA,**
LIKOZARJEVA 5
● SPREJEMA V HRAMP? ● VSE VRSTE BLAGA
Zahtevajte ponudbe!

KDO JE KRIV?

«Brez učiteljev bomo ostali», tako smo naslovlili uvodnik naše 42. številke in napovedali v njem vrsto člankov, v katerih bomo predstavili bralcem našega tednika nadvse težavne razmere, v kakršnih živijo marsikje pa tudi le životari — prosvetni delavci v starem delu novomeškega okraja. Danes smo hoteli objaviti prvi tak članek, a smo medtem dobili pismo prosvetne delavke, ki ga v celoti objavljamo. Potrjuje nam žalostno ugotovitev, da so o n o s i do prosvetnega kadra marsikje v okraju nepravilni, netovaršinski, nespodbudni in zato nič kaj vabljivi za mlade učitelje in učiteljice, ki si ob takih razmerah želijo iz okraja, ne pa na Dolenjsko! In še enkrat moramo priložiti resnično dejstvo: ostali bomo brez učiteljev, če vsake skupnosti, krajevni odbori, občinski ljudski odbori, organizacije Socialistične zveze in komunisti ne bodo spremenili odnosov do šole, učitelja, materialnih potreb šolanja otrok. Gre za uresničitev čiste dela naše skupne pomoči šolstvu, ki ga lahko opravimo brez milijonov, brez novih šol, pred potrebnih učil in vsega ostalega, kar šolam manjka! Gre za drugačno vrednotenje in spoštovanje učiteljevega dela in njegove vloge v socialistični družbi! —

TOVARIS UREDNIKI!

«Kadri odhajajo zaradi težkih razmer,» to je uvodni sestavek članka, objavljenega 22. okt. v Dolenjskem listu. S tem načelno začenjam problematiko naprednega učiteljskega kadra. Če v zadnji številki Prosvetnega delavca je naveden nekaj grobih napak, ki se dogajajo pri nas in izven naše republike. Kdo je temu kriv? Kakšne so te težke razmere? Napadno bi bilo misliti, da bi napredni učitelji, ki ljubi svoj poklic, smatrali materialno nagrajevanje kot vzrok pobeга iz kraja v kraj. Dobro so mi znani materialni pogoji in žrtve naprednega učiteljskega kadra v stari Jugoslaviji. Tu so drugi vzroki, ki so pereč problem prosvetnih kadrov na Dolenjskem. Precej krivde nosijo pri tem nekatere občinski ali krajevni činitelji. Med njimi se namreč najdejo taki, ki iz svojih lastnih gledišč celo pomagajo zavirati delo ideološke prevzgoje in napredka. Tako imenovana »vsaka skupnost« je v gospodarstvem in političnem pogledu sodnik vsemu napredku in tako tudi učiteljskemu kadru v vasi. Podcenjevanje učiteljskega dela je v nekaterih vseh zelo velik problem, a ne po krivdi učiteljev; ponekod obsega že tak razmah, da so ogrožene celo človečanske pravice učitelja, za katere se je kot aktivist-borec boril in trpel v stari Jugoslaviji in med NOB. Vsekakor je ta vzrok nastal zaradi nebudnosti nekaterih funkcionarjev ZKS, njihovega nepačnega osebnega stališča in zaradi njihovega neobčisljivega gledanja na vsake razmere.

Dr. Niko Sever - 70-letnik

Danes praznuje sedemdeset let kostanjeviški rojak dr. Niko Sever, specialist za zobne bolezni, odlični družabnik in večkratni, dolgoletni predsednik »Slovenskega doma« v Zagrebu. Dr. Niko je dočakal ta jubilej svež in zdrav in je bil pred nekaj dnevi ponovno izvoljen za predsednika »Slovenskega doma«. Izkoristili smo to priliko in jubilant zastavili nekaj vprašanj v zvezi z življenjem Slovencev v Zagrebu in o njegovi življenjski poti.

Alli že dolgo živite v Zagrebu?

Četrto stoletje je že davno minilo. Sloer pa je v Zagrebu po zadnjih podatkih 44.000 Slovencev in tako imam veliko družbo. Zagreb je bil ob mojem prihodu precej drugačno mesto in gotovo je da niti stili nismo, da bo kdaj Sava tekla skozenj. Danes se to že uresničuje in življenje postaja iz gneva v dan bolj velemestno.

Slišali smo že večkrat, da je »Slovenski dom« zelo aktivno društvo, in da povezuje lepo število članstva. Ali bi nam lahko kaj povedali o njem?

V društvu je okoli tisoč članov. Veliko je včanjenih že dolga leta. Nekateri so, lahko bi rekli, »dušo in telesno« v društvu, saj so naši člani tudi taki poživljivalni ljudje kot je n. pr. Hinko Nučič, utemeljitelj Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in Mariboru. Po letu 1946 nas podpira tudi Slovenija in tako znamo pripomreti k rednemu delovanju društva. V tem pogledu se je za nas zelo zavzela pisateljica France Bevk, pa tudi tov. Ivan Regent nam je pomagal.

Napredek v Gribljah in na Vinici

Septembra je bila otvoritev šole v Gribljah. To enorzadrenico je gradil občinski ljudski odbor v lastni režiji. Grajena je bila po sodobnih načelih, opremljena po sodobnih načelih, opremljena pa je izdelala Mizar-ska delavnica v Semicu. Gradnja in oprema sta stali 3,5 milijona dinarjev za 120.000 pa so s prostovoljnimi delom (vožnje peska, izkop temeljev) prispevali vsi člani.

Na Vinici so končali gradnjo stanovanjskega bloka, ki so ga zidal že več let. Blok ima 4 sodobno opremljena enosobna stanovanja in dve družinski; z lepimi terasami. Dograditev je stala 3,5 milijona dinarjev. Stanovanja so namenjena učitelstvu.

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

Vzgojno predavanje na Čatežu

V nedeljo, 25. oktobra, je imel v osnovni šoli na Čatežu pri Brežicah predavanje o vzgoji mladine psiholog Albin Podjavšek iz Celja. Predavanja se je udeležilo okoli 70 roditeljev, vmes precej otrov, kar je treba pohvaliti. Predavatelj je govoril o namenu jugoslovanske socialistične vzgoje ter o izbiri poklica. Poudaril je, da se začne vzgoja že ob rojstvu in kako je treba mladega človeka vzgajati, da bo sposoben opravljati družbene naloge, ki jih bo od njega zahtevalo življenje. Poudaril je še, kakšno vlogo igra prav očetovo sodelovanje pri vzgoji. Po predavanju se je razvila razprava, v kateri so star-

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

140 let šole v Dobovi

»Jeseni leta 1819 je župniški upravitelj v Dobovi Jože Stroj začel učiti otroke pisati in brati. Poučeval je v leseni bareški ob kaplaniji.« To so prvi stavki iz šolske kronike v Dobovi, ki so jo začeli pisati takoj ob ustanovitvi šole leta 1819 in nam je ohranjene vse do danes. Po teh zapísanih podatkih je dobovska šola ena najstarejših podeželskih šol v Posavju. V tednu brežiškega občinskega praznika so se v Dobovi s

Mozart na pastirski piščali

Petar Markovič je bil nekoč profesor v Sarajevu, zdaj pa živí kot upokojenec v Niški Banji. To res ni nič posebnega. Toda zanimiva posebnost profesorja Markoviča je to, da na občinski pastirski piščali svira Mozartove sonate in mnoge težke kompozicije Heydna, Čajkovskega, Beethovna in drugih ustvarjalcev klasične glasbe. Včasih je kot amater igral klavir, kitaro in flavto, ko pa po upokojitvi nobenega teh instrumentov ni imel, je leta 1953 začel vaditi klasične kompozicije na pastirski piščali. Pravi, da je bil sprva jako težko, zlasti s pol tona in pa ker so lesene pastirske piščali zelo odvisne od toplote ali vlage. Toda sedaj ima veliko zbirko piščali in si lahko izbere tisto, ki najbolj ustreza izbrani kompoziciji.

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

Veseli planšarji v Starem trgu ob Kolpi

Po bližnjih vaseh se je hitro raznesla vest, da pridejo obiskat Stari trg ob Kolpi »Veseli planšarji« iz Ljubljane. Kaj takega se nismo videli in slišali. Zato ni čudno, da je bila v nedeljo 25. oktobra učilnica v šoli dobesedno nabita. Nastop »Veselih planšarjev« presegel naša pričakovanja. Bilo je zares lepo — vse od veselih polk in valčkov, pa tja do komika Korelina, ki nas je tako zabaval, da so se iz srca nasmejali tudi oni, ki se redkokdaj smejejo. Zal nam je bilo, ko so se poslovili. Planšarica višjega razreda naša osemletka se je v imenu vseh zahvalila za njihov obisk in jim v spomin na Stari trg izročila skromno darilce. Želimo si več takih obiskov! k

Ob uprizoritvi MARIANE PINEDE v Novem mestu

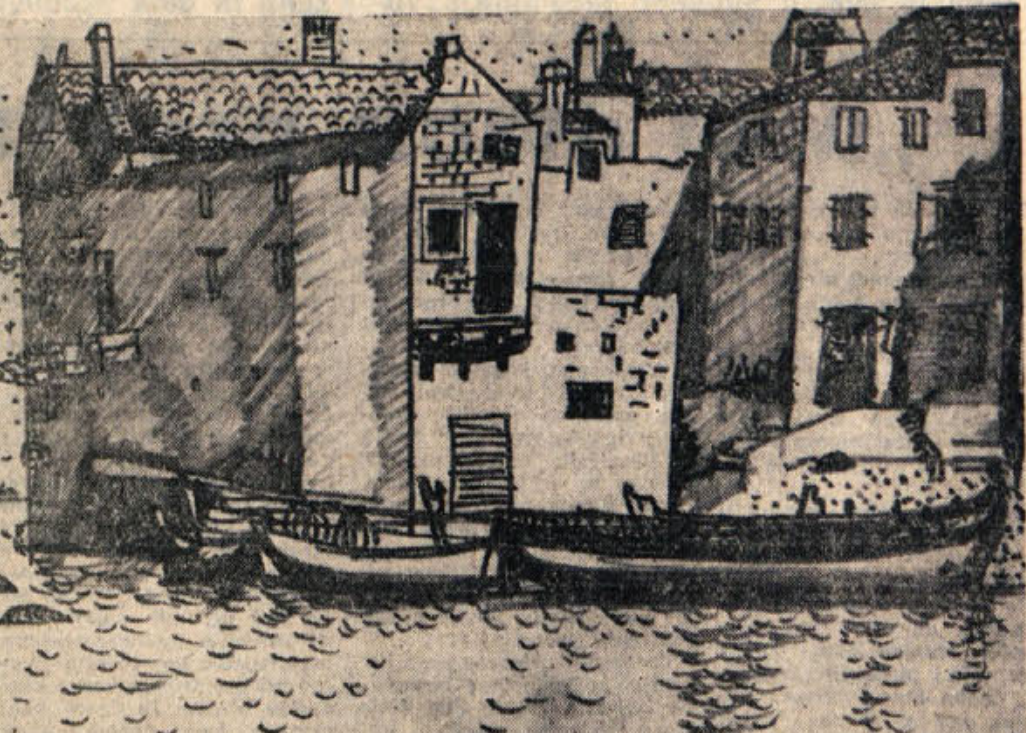
L. 1831 so rojalisti v Španiji ustrelili 27-letno Pinedo, junakinjo španske osvobodilne gibanja, ker je za upornike vezla prapor, na katerem so bile 3 besede: zakonitost — svoboda — enakost. To je bil čas, ko je rojalistična drhal zapirala čole, gledališča, in vse, kar bi moglo v španskem ljudstvu vzbujati hrepenenje po svobodi in enakosti. Tragičen dogodek je vsebina ene najbolj poetičnih dram svetovne književnosti, ki ni tragedija niti drama v pravem pomenu besede, ampak ljudska romanca v treh podobah z značilno privzdignjenim tonom. Delo je postavilo na oder novomeško gledališče 28. oktobra na predvečer lošnega občinskega praznika.

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

Marijane Pinede v Novem mestu

«Potem seveda niso osamljeni primeri, ko učitelj v dobi svojega službovanja doživlja primere diskriminacije. Se živijo »Kralji na Betajnovi« — kulaki, katerim je edina skrben pomen delovna sila. To so posamezni vsaki mogočniki, ki se nečesto spriznani s tem, da jih je čas prehitel in da učitelj ni več njihov hlapec, ki pobira bero od hiše do hiše in si pridobiva svoj ugled z orgljanjem ob nedeljnih mašah. Kaj vse ne bi taki mogočniki storili, samo da ne bi izgubili oblasti! Srivajo se še kot občinski odborniki ali kot funkcionarji v raznih organizacijah. Konstruktivne kritike ne prenesajo, kako neki, saj so »nedotakljivi!« Pozabljajo ali pa nečejo vedeti, da je v današnjem času napredni učitelj nosilec kulture in politične vzgoje ne samo med stenami šolske so-

Bogdan Borčič: KOMIŠKI MOTIV (1959)

Uskoška nevesta

Pravkar bo izšla v založbi »LIPA« v Kopru knjiga z naslovom »Uskoška nevesta«. Napisal jo je Vlado Firm, ki ga poznajo naši mlajši bratci Cicibana, zlasti pa pionirji predsem iz Pionirskega lista ali pa morda iz Cudovitega potovanja Matickega in njegovega strička, Gozdnih prijateljev itd., itd. V Vladom Firmom sva se seznanila pravzaprav pred dobrim letom, prav takrat, ko je pisal nekemu svojemu prijatelju posvetilo v eno izmed svojih knjig oziroma zgodb, napisanih za mladino. Ze takrat sem ga vprašal, kje je spoznal do nadrobnosti živalski svet in njegove lastnosti ter »značaj«, ki jih je prisdoločil ljudstvo živalim, skratka, od kod pozna gozdno življenje.

Z odgovorom je bil skromen in kratak: »Svojo mladost sem preživljal v Olimju pri Podčetrčku, kjer je oče učiteljeval. Vso svojo otroško dobo sem preživel v gozdu, med logarji, doma pa sem imel kar cel živalski vrt: lisico in lisjaka, srna, večerico in skorajda vse večje gozdne ptice. Z vsemi sem bil najboljši prijatelj.« Oče je bil lovec in kadar sta se s sinom »sporekla«, mu je le-ta oponesel, da gre skorajda polovica učiteljske plače za rejo njegovih udomahčenih divjih živali. In še Deček v zgodbi o lisjaku Tobiju je torej pisatelj sam. Firm pa ne piše samo za najmlajše. Za starejše bralce je pisal tudi v Malem veseljaku. Kdo se ne bi spominjal

njegovih zgodb? Tokrat se je lotil zahtevnejšega dela. Napisal je »Uskoško nevesto«. Cas zgodbe: leto 1515. Kraj: dolina pod Gorjanci, Brunice, grad Mehovo, uskoška trdnjava Zumberk, Novo mesto. Zgodba obravnava (tudi v le-te) ni mogel mimo nadrobnosti živalskega sveta, večkrat celo na škodo drugih dogodkov življenje Uskokov, tlačanov — Dolenjcev, grajsko gospodo in upade Turkov. — Včasih poživijo dogodke tudi rokojujati. Drobnih zapletov je sicer več, vendar pa se vse srečno konča. Glavni junak Uskok Tudor, glavarijev sin, ubrahi Danilo — uskoško nevesto, sicer pa svobodnjakovu hči in se z njo poroči. Zivo je dobil Jure. Ze priletni Bruno se zmerom dobro izpelje. Gospoda v nekaterih gradovih je potolčena. Tudi stara pravda se je maščevala in zmaga. Celu Turke so pregnali. In ker je Uskokov zmerom več, se selijo le-ti proti Dravi na Ptujsko polje, kajti za dolino pod Gorjanci jih je preneč.

Vsekakor moramo priznati Firmu, da je s to mladinsko zgodovinsko povestjo, ki jo bodo radi brali tudi starejši ljudje, obogatil našo mladinsko literaturo. Knjiga je tu in brači jo bomo. Pa vendar: škoda, da je pisec ponekod »zgrabil« kar prvo besedo in ni dosledno upošteval »jezikovne pille«. I. G.

Čeniti zna štipendijo

»Prisrčno se zahvaljujem za podeljeno štipendijo. Odljubljam, da bom pridno študirala in izpolnjevala vse obveznosti.« je pisala Cita Peterlin, dijakinja I. letnika ESS Novo mesto iz Kronovega občinskega ljudskega odbora Novo mesto. Res lepa poteza. Štipendije je dobilo precej dijakov, zahvalila pa se je vsaj ena.

Španska ljudska romanca je zaživela na odru ...

stor ima tudi svoje osnovne zakonitosti, ki jih mora scenograf upoštevati. Režiser je zelo pazil na notranjo dinamiko igre, da ni zašla v monotono. Le škoda, da ni dal na začetek in konec, kjer se pojavlja ljudska romanca in je vanjo položena celotna vsebina drame, zbora otrok. Zbor otrok je prastara dediščina antičnega teatra, ki ima skoro značaj obrednosti. Ta zbor otrok bi namreč pokazal (tako je hotel pesnik!), da je Pineda prešla v ljudstvo in tam živi kot simbol svobode in upora proti vsaki tiraniji. To je bil namen Lorca. Zbor otrok bi bil tu doživetje zase, ki ga ne more nadomestiti noben instrument, tudi kitaro ne. Nekaj tako tepega je s tem ušlo iz režiserjevih rok, iz njegove sicer pravilne zasnove. M. Glonarjeva je Pinedo igrala mirno in dostojanstveno. Pineda je dramski junak, ki fizično propade zaradi usodnosti, ki ni mistično vnaprejšje določena, ampak je ta propad nujen. Pa še ena stran je tu: strastnost, ki je last nemirnega španskega temperamenta, last rodu, in njena ljubezen do Pedra je vezana z bojem za svobodo. Kljub zavesti, da ji Pedro ne vrača ljubezni, ohrani načelnost in človeško veličino. Na zunaj mirna, sicer pa notranje razgibana, je ustvarila lik žene, ki je rastele od prizora do prizora ne toliko z intenzivnostjo čustev, ampak z intenzivnostjo misli. In tako je prav! Lorca je pisal preprosto, zato je dal tej ju-

gon izobražen Primorec, ki opravlja vse tekoče posle. Ne smem pozabiti tudi književnika Toneta Pokorčarja, pa Ruže Petelinove in prof. Petetra, ki nam je zmeraj na uslugo. Dr. Sever ima v Zagrebu lastno ordinacijo, v kateri je dolga leta opravljal zdravniško službo. Pred leti je bila v Kostanjevici ustanovljena zobna ambulanta, kamor je kot domačin bil takoj pripravljen priti. Tako zadnja leta dr. Niko Sever živi pretežno v Kostanjevici, le enkrat na teden gre za dva dni v Zagreb. Da je zobozdravstvena služba v Kostanjevici urejena, ima nedvomno veliko zaslug tudi naš jubilar. Se prav posebno se je zavzemal za zdravstveno vzgojo mladine in pri tem dostikrat ni vprašal za honorar. Če je bilo treba, je svoje delo opravil skrbno in drugo ni vprašal. Zato ga bo danes dopoldne sprejela konstanjevska šolska mladina in mu za čestitljivo obilnico zapevali nekaj pesmi, zaskaj

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

„Moj otrok preklinja“

Ogorčeno se vprašajo starši, ko začujejo prvo kletvico iz otroških ust: »Kje pobira moj otrok kletvice? Saj doma nikoli ne slišim takega govorenja!«

In vendar vedo: v šoli, na ulici, pri igrah, povsod se družijo z vrstniki, ki mislijo, da so odrasli, če se »krepko« izražajo in — žal moramo priznati tudi to — oponašajo odrasle.

Kako naj dobri vzgojitelji preprečijo to odvratno razvado, ob kateri se jim včasih težijo lasje?

Če opazujejo otroke, lahko spoznajo, da čisto zakolnevo vpiro staršev zato, da se pred njimi postavijo. Zanimajo jih, če bo mama postala pozorna, ker si je upal izreči tako, na novo naučeno besedo. Če spoznajo, da se je mati uprav zgrozila ob takih odkritjih, bodo prav radi še ponavljali kletvico. Če pa mati za začetek prestoji take krepke izraze, jih bodo otroci kmalu opustili, saj se bodo podzavestno spoznali. Kar ne napravi vtisa, postane nezanimivo. To taktiko, če bi otrok pričel preklinjati iz navade, bo potreben najprej temeljit poučen razgovor, pozneje tudi kaznovanje.

Skoraj gotovo ne bo vedno mogoče, da bi se doraščajoči fantje (žal pa čisto tudi dekleta) ne obkladali s psuv-

kami, kadar med seboj obračunavajo. Reditelji razvedro, predsedniki razrednih skupnosti, taborniški vodniki ali voditelji telovadnih organizacij pa lahko tu zelo veliko pripomorejo.

»Za vsako kletvico plačaš dva dinarja!« se je glasilo geslo, napisano z velikimi črkami v nekem razredu. Sprva je blagajnik precej vnoveč, kmalu je ostal brez dela. Uspeh akcije proti preklinjanju je popolnoma prepričljiv. Razredničarka je s starši razpravljala na roditeljskem sestanku o tem. Večina staršev je priznala, da otroci zadnji časi lepše govorijo.

Otroci, ki vztrajno grdo govorijo, se bodo tega zanesljivo odvadili le, če jim bodo starši najboljši zgled.

»Zakaj tako grdo govoriš? Mar čuješ očeta, da kdaj preklinja?« je opomin, ki največ zaleže. Seveda pa le, če otrok mora priznati, da mati govori resnico in mu je oče resničen vzor. »Krepka govoriča« ne izvira le s ceste. Nekdo jo mora prinesiti tudi tja. In to so največkrat otroci pionirjev, surovežev, ki nikdar ne izbirajo izrazov, ki jim je tuje spoznanje, da se tako izdajajo za človeka brez srčne kulture, brez občutka, da otroka ne vzgajajo prav in jim je malo mar, če otrok postane enako surov kot so sami. Zal pa tudi matere, zlasti nesrečne, preobremenjene, preutrujene, ne izbirajo izrazov pri preprih in kadar kaznujejo otroke. In če se kdaj zarozijo, kako govori njihov

otrok, žal neboje priznati, da so naučile same otroke kletvic in zmerjanja.

Res mnoge grde razvade, pa tudi ta, odpadejo takrat, ko otrok doraste in spozna, da trpi njegov ugled, če je njegovo govorenje prostakšno. Toda pomagajmo mu do takrat, da ne bo vsak zmejeval nad njim z glavo:

»Kako grdo ta otrok preklinja! Kako slabo je vzgojen!«

Bodimo mu resnično dober zgled.

Z. G.

DROBNI NASVETI

Slamnatte tekače samo iztepmo in skrtčemo; vlažnih čistih se prenešajo.

Vogal prepog se ne vijažo, če jih na narobni strani tanko namažemo z mizarskim klejem.

Gozdni zrak, ki je zdrav in prijeten, je čutiti v sobi, če v vrel vojo nakapljam malo terpentina.

Smrad v jedilni shrambi izgine, če postavimo tja skodelico oglja.

Bencin postane nevnetljiv, če raztopimo v njem nekaj amoniakovega mila.

Blago, ki je trdo in debelo, laže šivamo, če spodnji del šiva namažemo z milom.

Nerabno britvico zatakne mo v sredo zamaška in nam tako služi kot nožič za paranje šivov pri oblekah.

Čebelni in osji pik prenehata boleti, ako privedemo nanj strok strtega česna.

Pridružite se tudi v rednim naročnikom pokrajinskega časnika — glasila SZDL okraja Novo mesto!

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

Težave in uspehi sevniškega Partizana

Zadnja seja TVD Partizana Sevnice je trajala dolgo v noč. Obsežna razprava je dala priložnost mladim člani, da se izrazijo v zvezi s poslušalci, da se v sosednji telovadni odmevalni koraki pionirjev, njihova pesem in smeh. Za njimi so se zvrstili še mladinci in ni in ni hotelo biti konca pokanja odskočne deske in veselih vseh. Seje pozno noč so se pogasile luči in je v dvoranah zavlada mir. V sejni sobi pa smo poslušali poročila. Dve zlati plaketi za ženske vrste na Zveznem zletu Partizana — Beograd 1959, kandidati za pokal Dela (prej pokal ljudske pravice), kandidati za dodelitev prapora CK Ljudi kot najboljšemu društvu na Zletu borba na Teku Novega mesta, uspehi rokometne sekcije, telovadnih članov tisk pred vrati je nova stalna vrsta članov itd. Vse to hkrati s poveljnimi besedami načelnice okrajne zveze Partizan, je resnično prikazalo uspešno delo društva. Nikoli ne mirujejo,

pet dni na teden je parket zaseden, dva dni vrtilo žame. Veliko truda, veliko uspehov. Zal je seja usgotovila da tudi tu delo visi le na nekaterih posameznikih in da odbor ni kolektivno teko. Neresno roko so imeli pri zdavi hišniškega stanovanja. Od spomladi je gradbena jama izkopana, sedaj pa, ko imajo delavce, ni nikjer cementa. Posamezni člani gradbenega odbora so odgovorili zaradi prezaplenosti. Zal ni odbor prej zagrabil tega vprašanja tako odločno, kot na zadnji seji, sicer bi danes temelji že stali. Tudi nogometni tim delajo preseljence. Igrajo brez treningov, ne disciplinirani in nosijo domov tudi po 12 golov z ene tekme. Tega jim sicer ne očitajo, vendar jih moti nedisciplinarnost, neustrezno obnašanje in druge zaveze. Odbor smatra in ima tudi pravico zahtevati, da se fantje vsestranski vključijo v dejavnost društva in da mu ne kvarijo

ugleda. Na treninge ne hodijo, imajo vedno večje materialne težave, pri vsem tem pa pomejajo za gručasto deficitno panogo (slišal sem številko okoli 50 tisočakov). Čez zmno imajo priložnost da se popravijo in da spomladi bolj disciplinirano ponovno oblečejo barve društva v boju za prvaka Dolenjske podzveze. V društvu se mislijo na občni zbor. Razpravljali so tudi o priložnem planu za nadaljnjih deset let in nameravajo v ta program dati igrišča in bazen — ureditelj športnega stadiona pri Kopitarni in ureditelj doma, posebno pozornost pa bodo posvetili športni telesni vzgoji v kraju in izven njega. Iz pišnih zapiskov ene seje torej cela vrsta nalog, dela, truda, imajo veselje, saj je telovadnica vedno polna. Sedaj so sredi priprav za akcijo letošnje vzgoje Dneva republike, obilo uspeha tam in povsod drugje! —ok

SIMULTANKA SKERLJA NA KMETIJSKI ŠOLI NA GRMU Poročali smo že, da je bila pred kratkim na Grmu v Kmetijski šoli ustanovljena šahovska sekcija. Iščemo živahno deluje. V teker je turnir za prvenstvo sekcije, pretkeli torej pa so pripravili še simultanko na 28 deskah, ki jo je igral novomeški prvokategornik in bivši prvak Dolenjske Tone Škerlj. Po skoraj štirih urah ogorčenih bojev je tretji gojencem grmske Kmetijske šole uspešno premagal Škerlja, ostalih sedemnajst partij pa je Škerlj odločil v svojo korist. Končni rezultat simultanke — 17:3 v korist Škerlje. Škerlja so premagali Feji Grubišič iz Brežic, Alfonz Stangelj iz Sevnice in Stane Bernard iz Divače. — fm

Oglašujte v Dolenjskem listu!

Dirke v Brežicah

V nedeljo 25. oktobra so bile v okviru občinskega praznika v Brežicah avto-moto dirke. Udeležili so se jih zastopniki AMZ Tivolje, Kočevje, Zagreb, Samobor, Ljubljana, Novo mesto, Brežice in Hrastnik. Tekmovanje je bilo na 2000 m dolgi krožni progi s startom pred občino, steza pa je vodila mimo bolnišnice, tovarne pohištva preko priključka na dobovsko cesto, in mimo gradu do občine, kjer je bil cilj. Tekmovanje je bilo dirkalno, kar predstavlja za Brežice rekord. Z vozil do 125 cm so vozili po tri proge, ostali pa po 4.

Rezultati: do 50 centi: I. Andrej Pleničar AMD Novo mesto, do 125 centi: I. Josip Radenič, AMD Miramare (tretji v svojih mopedih), II. Pleničar s svojim mopedom, do 200 centi: Mirko Divic AMD Trbovlje, do 250 centi: Ivo Pizac, AMD Rade Končar, do 350 centi: Ivo Pizac, AMD Rade Končar, Do 500 centi: Janjo Draksar, AMD Tivolje, prikolica: I. K. Boško Šnajder AMD Miramare.

Izven konkurence je dirkal se Vilko Sever, AMD Zagreb, ki je imel sferizirani stroj in mu zaradi tega niso dovolili redno tekmovali. V kategoriji do 250 centi je bil pred uradnim zmagovalcem Ivo Pizacem.

Hudetova in Stamejčič (0) zmagovalca letošnjega »Teku 29. oktobra«

Na dan pred občinskim praznikom Novega mesta je domači Partizan priredil tradicionalni tek po ulicah Novega mesta. Priridevalec tekmovalci, ki so v kolektivi Atletske zveze Slovenije, letos ni uspela tako kot so želeli priridevalci. Pred tekmovalcem in med njim je stalno rosilo, bilo je precej hladno in razen tega je že padel mrak. Še so na cilj prišli zadnji tekači. Prestavitev tekmovalca na popoldne pred občinskim praznikom je udestna, ker je tako dana možnost tudi tekmovalcem iz ostalih krajev Slovenije, da se tekmovalca udeležijo, vendar bi bilo treba v bodoče začetek teka prestaviti vsaj za eno uro, da ne bi mrak oviral tekmovalca.

Letošnja udeležba na »Teku 29. oktobra« je bila boljša kot prejšnja leta. To velja predvsem za tekmovalce članice in mladince, ker so je letos prijavilo neprilicno veliko število tekmovalcev — ni manj kot 81. Največ tekmovalcev je pripisovalo sevniško društvo Partizan (11), tri tekmovalke je prijavilo društvo Partizan iz Metlike, štiri pa domači Partizan. Pri moških je bila udeležba precej podobna lanski. Razen doma-

elih tekmovalcev, pripadnikov Ljudske milice in JLA sta se teka udeležila še tekmovalca ljubljanske Olimpije — lanski zmagovalca Orlinjak in Stamejčič. Tekmovalci je postalo po stih progah kot prejšnja leta. Moški so startali nad železniko postajo v Briljuni in so morali preteči okoli 1200 do 1300 m dolgo progo do Glavnega trga, kjer je bil cilj. Ženske so imeli polovico krajšo progo; startale so na križišču pri »Industriji obutve«, cilj pa je bil prav tako kot za moške pred popoldnim Oblo na Glavnem trgu. Najprej so startali tekmovalci. Kot smo pričakovali, je ponovno zmagala Hudetova z nekaj metri prednosti pred Kukanovom in Turkovo. Kot najboljša domača tekmovalke je Hudetova ponovno osvojila pokal Oblo Novo mesto, enak pokal pa je kot najboljša tula tekmovalka prejela Štefka Dolenski iz Sevnice, ki se je uvrstila na 3. mesto.

REZULTATI

»TEKA 29. oktobra«: Moški: (1200 m) 1. Stamejčič Bine 3:58,1, 2. Groznik Pavel (oba Olimpijci) 3:58,2, 3. Maccioni Jože (N. m.) 3:59,6, 4. Brinc Franc (N. m.) 3:59,9 itd. Ženske: (cca 600 m) 1. Hudetova Jelka (N. m.) 1:58,6, 2. Kukanova Slavka (N. m.) 1:59,4, 3. Turk Marija (N. m.) 1:59,4, 4. Zalec Marija (ESS N. m.) 2:03,3, 5. Dolenski Štefka (Sevn.) 2:04,1, 6. Skalar Ivica (Sevn.) 2:04,7, 7. Brečko Marica (Sevn.) 2:05,3 itd.

KK Merkur zmagovalca B razreda

Tekmovanje v keglaški ligi Novega mesta v B razredu je končano. V zadnjem kolu je KK Merkur visoko porazil tekmeča KK Zvezdinar z rezultatom 300:501 podrtih keglov. Še z večjo razliko je KK Dama odpravila KK Kovnar 352:240. Rezultat 300 podrtih keglov ki ga je dosegla odlična ekipa Merkur pod vodstvom izkušeneke keglašice Ivo Zoreta, je zelo lep in tudi najbolj v tem tekmovalcu za leto 1959.

Omenimo naj, da se je ekipa Enotnost obradila pokal še za eno leto. Ekipa je dosegla na keglašici v Briljuni visoke rezultate 372 in 394 podrtih keglov, medtem ko sta bili ekipi KD Gorjančev in KD Partizana precej slabši in sta se uvrstili na drugo in tretje mesto.

Z osvoboditvijo prvega mesta v B razredu se je KK Merkur plasiral v A razred kjer bo prihodnje leto lahko dosegal nove zmage. V A razredu nastajajo od tekme do tekme večja presenečenja. Tudi najboljši klubi so se lahko preprečili, da se krogla okrogla, ker sta oba najboljša tekmovalca gubila: KK Vseh devet je v okvirni nastavi podlegel KK Luknji z rezultatom 280:288. Neprijetno presenečenje je doživel KK Pionir na svojem keglašiču, kjer ga je KK Partizan odpravil z rezultatom 350:300. Tako bo šele zadnje kolo določilo prvaka Novega mesta v odličnem srečanju med KK Vseh devet in KK Pionir.

V tekmovalcu za občinski praznik je prehodni pokal pri ženskih ekipah osvojila ekipa Majolke, drugo mesto so zasedle članice KK Vseh devet in tretje mesto KK Dolenjska.

Celuloza, Brežice, BELT?

V okrajni rokometni ligi se bo odločilo v zadnjem kolu. Tako samimva tekmovalca, kot je v rokometni ligi, rokometni strokovnjaki ne pomenijo — ženski rokomet je bil blizu koncu —. Zadnje kolo odločilno za vse ekipe — Vsak s spodrišljaj pomeni obljubo mesto v lestvici. Celuloza 5 4 0 1 149:83 2 Brežice 5 4 0 1 114:81 3 Belt 4 0 0 0 69:82 8 Sevnica 5 3 0 2 90:98 6 Radeče 5 1 0 4 98:110 2 Mirna 5 0 1 4 101:130 1 Krmelj 5 0 1 4 89:145 1 Za prvo mesto so kar trije kandidati: Celuloza, Brežice in Belt, za zadnje mesto pa prav tako trije: Krmelj, Mirna in Radeče. Erijo ekipa Sevnice lahko mirno čaka da četrto mesto. V zadnjem kolu se bodo srečali Krmelj in Belt, prikolica s TVD Partizanom iz Radeče. Poraz ene izmed ekip pomeni zadnje mesto v okrajni ligi. V Cromolju bo igral Belt proti Partizanu Mirna. V Brežicah se bosta pomerila domači Partizan in Celuloza. Partizan je tega videno, da so nedeljska

srečanja zelo zanimiva in mnogo pričakujemo od njih.

ROKOMETNE VESTI

Od tekmovalne komisije smo zvedeli, da bo v nedeljo 15. XI. v Skoflji Lokki tekmovalje moških in ženskih ekip okrajnih reprezentanc Kranja in Novega mesta. TVD Partizan Brežice je organiziral žensko ekipo. V edip, udeležijo in pomagajo igralke lanskega rokometnega republiškega prvaka Partizana Cromolje. Dve Cromoljskanki, Zina Weiss in Jolca Furjan, sta v breškiški trgovski šoli, v posebnem času r'ja še vedno navdušen rokometniši. Rokometna zveza Slovenije je na seji razpravljala o delu okrajnih odborov. Ugotovili so, da je novomeški okraj zabel uspešno širiti rokomet na poželjelo. M.

Dozidava šmihelske šole

Za dozidanj del šmihelske šole je letos zagotovljenih toliko sredstev, da bo ta del spaviljen pod streho. Z novim letom bodo na razpolago nova sredstva, s katerimi bodo do prihodnje jeseni adaptacijo končali. Prihodnje šolske leto bodo tako imeli šmihelski šolarji na razpolago nove učilnice.

Sodobna medicina

Na letni skupščini francoskih zdravnikov v Parizu je izjavil neki zdravnik iz Liona: »Specializacija v medicini bo kmalu pripeljala tako daleč, da bodo morali pacienti imeti že precej znanja o medicini, če bodo hoteli vedeti, h kateremu zdravniku naj se obrnejo za pomoč.«

Brigadirji se vrnejo 10. novembra

V drugi dekadi meseca oktobra smo dosegli na trasi povprečen rezultat 130 %, kar nam je zaslužno prineslo še peto udarništvo, kljub majhnemu razočaranju, saj smo pričakovali tudi posebno pohvalo, kar bi nam prineslo šesto udarništvo. Kljub temu, da nismo tega dosegli sedaj, pa ostaneta pred nami še dve dekadi in upamo, da se bomo vrnili domov sedemkrat udarni, kar je seveda želja vseh nas.

Na avtomobilski cesti ostanemo do 10. novembra, ker je naše vodstvo sklenilo, da čisto predamo teden prej kakor je bilo planirano; zato moramo seveda tudi mi pomagati, da dosežemo ta končni cilj vseh 50 tisočev graditeljev, ki nestrno čakajo, kako bomo uspeli mi, ki nam je zaupana naloga kot zadnjih. Mi jim hočemo opravičiti vsa zaupanja in domovni izročiti še pred našim velikim praz-

nikom 29. novembrom lepo darilo. Poleg tega pa je veliko naših tovaršev izrazilo željo, da ostanemo na cesti do same ovrtine, kar bo skromno priznanje vsej naši mladini. Veliko naših brigadirjev je šlo v specialne traktorске brigade, da došejo kvalifikacijo traktoristov, in to že v treh mesecih.

Na tretjem festivalu graditeljev avtomobilске ceste v Nišu smo bili močno zastopani, res je, da nismo dosegli takšnih uspehov kot v svojem namo-

selju pri kvalifikacijah, kljub temu smo lepo uspeli. Najboljši uspeh je dosegel v atletiki Franc Baškovič, ki je v skoku v višino dosegel 2. mesto z rezultatom 1,55 m (v naselju je skakal 1,60 cm). Omeniti moramo še našega komandanta Toneta, ki je tekel na 100 m, 120 m in skočil v daljavo 5,36 m, ter pri dekletih Mokotarjevo, sekretarko brigade. Razen tega smo dosegli tudi lepe uspehe pri kulturnem programu, čeprav smo sami amaterji.

Pomagajmo pionirjem

Velika akcija OO Ljudske tehnike v Novem mestu s pridružitvijo prve okrajne denarne loterije je že v teku in v rokah prodajalcev so že srečke te loterije. Letaki in ostala propaganda že opozarjajo državljane našega okraja na važnost te akcije in tudi na velični pionir-

ski odredi, klubih mladih tehnikov in tehnični krožki po šolah hočejo dati tu svoj prispevek, ko že tekmujejo med seboj, kateri odred, krožek, klub bo prodal več srečk in sji jih tudi nabavil. Ta mladina dobro ve, da se bo zbran denar pri tej akciji vrnil v njihove krožke, klube in skromne delavnice. Prvenstveno bo čisti dobiček namenjen prav tej veji pionirske dejavnosti, ki se je v zadnjih letih močno razrastla. Prav ob denarni pomoči okrajnega odbora Ljudske tehnike in preko njenega OLO, saj so letošnji rezultati tehnične dejavnosti v tem okraju bili vidni tako v okrajno razstavo, v udeležbo na republiški razstavi in pri udeležbi tako okrajnega kot republiškega tekmovalca. Tako se je ta denar odražal v tej otroški dejavnosti, ko so se povečale delavnice in kotički novim orodjem, materialom, razen tega pa se je tudi izučil kader voditeljev tehnične in večja pionirji in mladino. Vse večja skrb za to plač vzgoje in uveljavljanje tehnične poučevanja v novo reformirano šolo pa ta je tako družbi kot Ljudski tehnični nove naloge in skrb — pomoč za ureditev nepotrebni tehniki delavnice in kotički, ki jih na naših šolah ni dosti. Lahko povemo, da jih je komaj dobri dve desetletni vse ostale šole, preko sto, pa so brez njih! In prav sedanj denarna akcija — loterija — bo prav gotovo vsaj delno rešila to plač skrb!

Zato je dolžnost vsakega je željavana v okraju, da si kupi vsaj eno srečko, kolektivni pa bodo gotovo segli po večjem številu, da na ta način našim pionirjem — mladim tehnikom oskrbe več orodja in delavnice — tehnične kotičke. Tudi tu se bo pokazala državljanska zavest! —mtr—

Prvenstvo Novega mesta v tenisu

Elegantna obleka za zelo vitke postave. Najbolj primerno blago za tako obleko pa bo Jersey

NOVI PRVAKI: MEDIC (PRI CLANIH), ŠPIHAL (PRI PIONIRIH) IN HREN-MIKEC (PRI MOSKIH DVOJICAH)

Po skoraj dveh mesecih borbnih teniških igriščih TK »Elan« na Loku je bilo pred kratkim zaključeno letošnje prvenstvo Novega mesta v tenisu za posameznike in dvojice. Letos je bila konkurenca v tekmovalcu članov močnejša kot lani, pozdravitelj pa je treba uspešen start najmlajših igralcev tenisa — pionirjev, ki so letos pričeli z rednim trenirjem in že precej napredovali. Tudi v njihovi konkurenci je bilo izvedeno prvenstvo mesta in tu smo videli, da je med osamimi talentov, ki obetajo da se bodo razvili v prave dobre igralce tenisa, seveda če bodo tudi v bodoče pridno vadili in če bi v Novo mesto vsaj za nekaj dni uspeli povabiti teniškega strokovnjaka, ki bi jim pomagal izboljšati tehniko udarca in v glavnem pa bi razveseljeval že to, da je novomeški tenis dobil obetajočih naraščaj, kar daje upanje da bomo kmalu tudi v Novem mestu imeli kvaliteten tenis. Škoda je, da se položaji ni izboljšal tudi pri pionirih.

V tekmovalcu članov je letos v dveh ligah tekmovalo 19 igralcev tenisa. Čeprav ni redno treneriral, je prvenstvo znova osvojil

Samu Medic, ki je v A ligi brez poraza zasedel prvo mesto. V odličnem srečanju za prvo mesto je premagal Mikeca z 2:0 (8:6, 6:0). Od ostalih je z enakim rezultatom premagal se Bergerja in Dolca medtem ko so bile zmage nad Hrenom in Dolencem precej tesne (2:1). Drugo mesto je kot lani osvojil Mikec, tretji je bil Hren, četrti Dolenc.

V B ligi dala tekmovalca turinjska lista dokončala. Tu je zamisljivo zasedel prvo mesto Jure Pionir, ki je zmagal z 2:0. Drugi je bil Kozina, tretji Sila in četrti Wandšer.

Za tekmovalce moških parov so se prijavile dve dvojici Hren-Milica, Dolenc-Berger in Pionir-Dokl. Tu je prvenstvo osvojila dvojica Hren-Mikec, ki je dvakrat zmagala z 2:0. Dvojbo za drugo mesto ni bil odigran.

Na prvenstvu pionirjev je nastopilo 8 mladih igralcev tenisa. Prvi trije — Špihal, Berger in Gundse so bili najboljši in med seboj zelo izenačeni. Prvo mesto je osvojil Jože Špihal s sedmimi zmagami, drugi je bil Mirko Berger in tretji Rok Gundse, šteti so še Unan, M. Pionir, Smoder itd.

V konkurenci članice in pionir tekmešnih dvojic prvenstva ni bilo, ker je bilo premalo prijav.

Partizansko-taborniški pohod na Bučko

Okrajno starešinstvo ZTS Novo mesto bo organiziralo v soboto jutraj partizansko-taborniški pohod na Bučko. Sodelovalce bodo vse sosednje čete in dva odreda; iz Novega mesta bodo šli na pot vsi vodniki, načelniki in glavarji enot iz Metlike, Cromolja, Zužemberka, Straže in Ovega mesta, iz Sevnice pa prav tako vodniki taborniški kader iz Trebnjega, Mokronoga, Sevnice, Vidma-Krškega, Brežice in Sevnice. Taborniški vodniki iz Senjmerja in Kostanjevce bodo zavili na Bučko kar čez Krško polje. V soboto popoldne bodo taborniški postaviteli na Bučki manjši propagandni tabor, za šolsko mladino pa bodo priredili več športnih iger z nagradami. Zvečer ob 18. uri bodo v dvorani združnega doma pripravili kulturno-zabavni večer, na hrību vrh Bučke pa kres. V nedeljo zjutraj bodo udeleženci popoldne podžvižali prvi napad partizanov, ki je bil v noč od 1. na 2. november 1941 pod vodstvom tov. Mihe Marinka in tov. Aleša Beblerja; za razlago so prosili enega izmed dolenjskih prvoborcev. Sledilo bo posvetovanje vseh vodnikov, načelnikov, glavarjev in starost taborniških enot, kjer bodo pregledali uspehe letošnjega dela, se pomenili o dosežanih izkušnjah in postavili smernice za nove naloge v letu 1959-60. Popoldne bo razhod s prijazne Bučke.

S prvimi prihodnjega meseca bo moj mož upokojen in vam zato odpuvedujem službo...

Črnomelj: dve stanovanjski skupnosti

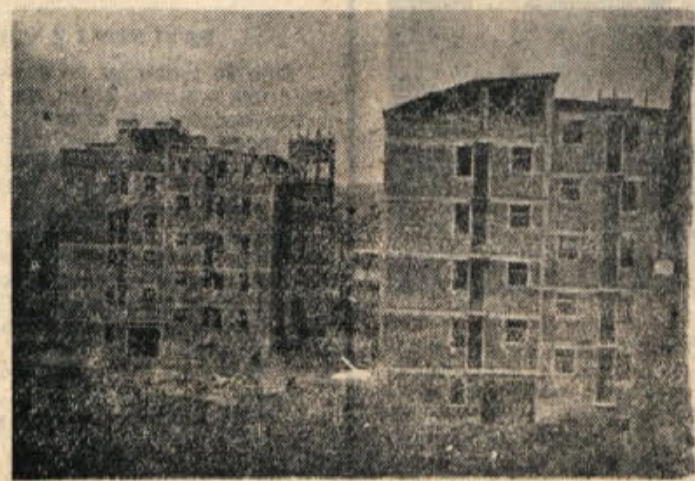
V TEM TEDNU VAS ZANIMA

26. oktobra je bila v Črnomlju seja komisije za družbeno upravljanje pri občinskem odboru SZDL. Razpravljali so o stanovanjskih skupnostih, pripravah za zbere volivcev, delu potrošniških svetov in o ustanovitvi poravnalnih svetov. Komisija je bila mnenja, da ustanovijo dve stanovanjski skupnosti: za Črnomelj in Kanizarico. Razpravljali so še o pomenu in vlogi stanovanjskih skupnosti, prešli pa so tudi na čisto praktična vprašanja, saj so v razpravi o pralnici poudarili, da bodo kupili tisto, ki bo bolj ekonomična. Omenili so, da stane na Reki pranje enega kg perila 33 din, v Ljubljani pa 79 in imajo še izgubo. Na to naj bi mislili tudi druge, korzpravljajo o ustanovitvi pralnice. Ko so govorili o pripravah na zbere volivcev, so poudarili, da naj bi krajevni uradi in zbori volivcev mislili in razpravljali še o čem drugem in ne samo o popravilih vaških poti. Ugotovili so tudi, da so bili potrošniški sveti precej nedelavni. Komisija je bila tudi mnenja, da bi imeli poravnalne svete vsaj tisti kraji, kjer se ljudje radi tožijo, kot na primer vas Stari trg.

Tečaj je dvakrat na teden po 3 in pol ure. Vodi ga Zorka Tomc, instruktorka zagrebškega Sinter zastopstva. Zanimanje za ta tečaj je veliko in bodo verjetno imeli, ko bo končan prvi, še enega, ki bo trajal do aprila prihodnjega leta.

nič, tretjekategornik iz Črnomlja. Po naporni borbi je 10 partij dobil, eno remiziral, dve pa izgubil.

Konec septembra je dobila Bela krajina 7 novih traktorjev: Belokranjska poslovna zveza 4, kmetijske zadruge Vinica, Črnomelj in Metlika pa po enega. Traktorje so dobili še po nižji ceni.

Jesenska razglednica iz belokranjske metropole

leta, če bodo le dobili prostor. Zdej imajo namreč tečaj v stari sodnici, ki jo prenavljajo.

slowna zveza je tu že silirala zeleno krmno za teleta, ki jih bo imela v tem pitališču 100. Prvenstvo bodo tu pitali teletice in bo to pitališče tudi vzrejni hlev za Krasinec. Hlev bodo napolnili že letos. Tako ne bodo več pošiljali telet v

22. oktobra je bila v Črnomlju seja občinskega komiteja ZKS, na kateri so razpravljali o življenju in vzgoji mladine, o izvrševanju letošnjega družbenega plana ter o ustanovitvi politične šole. Ugotovili so, da bodo vsa večja podjetja v občini (Belt, Belokranjska, Rudnik Kanizarica) plan dosegla in preselila. Ta podjetja tudi že izplačujejo po novem tarifnem pravilniku, medtem ko nekatera manjša (-Mizar, -Kovinar, in Frizersko podjetje) še vedno plačujejo po času.

V Črnomlju bo kmalu končan dvomesečni začetni študentski tečaj, ki ga je organiziralo zagrebško zastopstvo tovarne Singer. Takoj za njim se bo začel dvomesečni nadaljevalni tečaj. Začetni tečaj obiskuje 122 žena in deklet iz Črnomlja in bližnje ter daljne okolice.

Slovo Marka Sukljeja

Zvedeli smo, da je 11. oktobra umrl v starosti 83 let tovariš Marko Suklje iz Bušinja vasi pri Suhorju. Bil je vrsto let dopisnik našega tednika. Se 14 dni pred smrtjo je napisal svoje zadnje pismo uredništvu Kmetijskega glasa. Pokojnik je imel lep pogreb; kot dobroga tovariša in zavednega člana Socialistične zveze se ga bodo spominjali vsi, ki so ga poznali.

Novi odbor Društva prijateljev mladine je že sredi priprav za novoletno jelko. Prispevke podjetij bo zbral občinski odbor

Novomeška kronika

Vprašanje prodaje mleka rešeno. Novomeška mlekarica je za občinski praznik začela prodajati mleko v steklenicah in sicer v prodajalnih kruha na Cesti herojev, na Glavnem trgu in v Kandiži. Tako so ustregli novomeškim gospodinjstvom, ki jim ne bo treba več hoditi v Zabo vas po mleko. Uvedli so tudi novost: mleko bodo stranke plačevale vnaprej za ves mesec. Za denar bodo dobile bloke, z njimi pa bodo kupovale dnevne količine mleka. Organizirana je tudi dostava na dom s približno 3 din za liter.

Dolar nazaj so dali v novomeški prodajalni »Peko« starijši ženčki Mariji Rodičevi iz Sentjerneja, ki je pred tednom dni pomotoma plačala 1000 din preveč za čevlje.

Goleževa hiša dobi arkade. Na Glavnem trgu bodo še letos preuredili Goleževu hišo, ki bo na Cesti komandanta Staneta dobila arkade, na Glavnem trgu pa bodo lokal, kjer je bila prodajalna, najsodobnejše opremlili za prodajalno čevljev. Podjetje Astra iz Zagreba bo tudi Novomeščankam zagotovilo veliko izbiro modernih čevljev.

V soboto, 31. oktobra, so gostovali v Domu JLA člani zabavnega ansambla »Daimacija« in člani Radio-televizije Zagreb. Izvedli so spored najnovjših zabavnih melodij ter dalmatinskih in drugih narodnih pesmi.

Služateli Višje upravne šole LRS v Ljubljani so v drugi polovici oktobra obiskali naše mesto in predstavnike organe OLO. Sprejel jih je podpredsednik OLO Viktor Zupančič, na sprejemu pa sta bila navzoča še Tone Pirč predsednik OZZ Novo mesto in Ivo Novšak, načelnik tajništva za gospodarstvo OLO. Služateli so se zanjali za vprašanja s področja gospodarstva, komunalnega življenja, kadrovske politike ter kulture,

SZDL in občinska zveza DPM, ki jih bosta porazdelila posameznim družinstvom.

Novi odbor DPM je na prvi seji pregledal socialno stanje mladine in se zavzel za nekatere primere socialno ogroženih otrok.

Brežiško Turistično društvo je dozdaj škarpo pri kopalščih en dan preden je narasla voda. Kakor vidimo, so imeli srečo, pa tudi pridni so bili, saj je bila poletni voda zaradi deževja stalno visoka, ko pa je malo upadla, so takoj začeli z gradnjo.

Od 28. do 30. oktobra je bila v Brežicah odprta gospodinjstva razstava. Ogledalo si jo je precej Brežičanov in okoličanov. Razstava je bila bolj skromna, vendar je v propagandnem smislu odigrala svojo vlogo.

V lasno skledo...

Uslužbenec je sklenil s kmetom ustno pogodbo za nakup 6 kubično metrov po 2300 dinarjev meter. Kmet jih je neki dan naložil na voz in cijazil proti mestu. Med potjo ga ustavi gospodinja:

- Kamo čiko?
- Drva peljem naročniku.
- Koliko če vam platiti za meter?
- 2300 din!
- Ja vam platim odmah 2600 din.

Naš kmet je bil toliko pošten, da je prve tri metre drva še zapeljal naročniku. Potem ga uslužbenec ni videl nikoli več.

Tako si pametni Novomeščani sami podražujemo drva. Saj kmet ni neumen, da jih ne bi prodal tistemu, ki več plača. Toda tudi tu bi morala

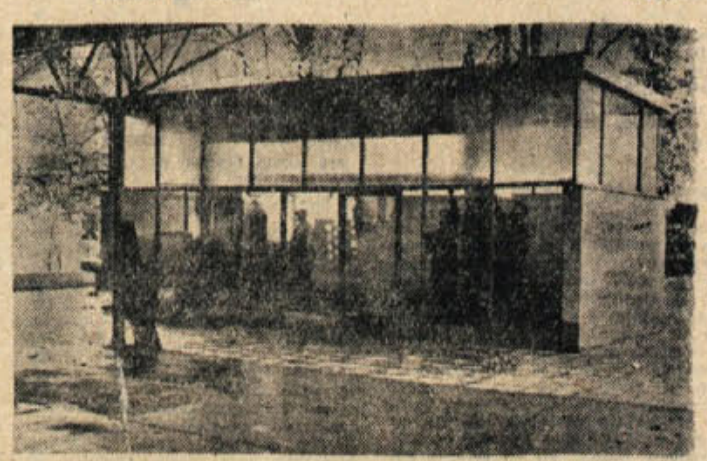
imeti svojo besedo trna in špekija in takim preplačevalcem natočiti precejšnjo varno kazen, saj jo lahko plačajo, če s tako lahkoto preplačujejo drva.

Mlinsko podjetje »Veležitar« sedežem v Celju, je te dni pričelo obnovljati valjni mlin v Sevnici. Ne bodo samo dvignili sedanjo zmogljivost mlina, ampak ga tudi preuredili tako, da bo delal avtomatsko. Zgradili bodo tudi večji silos in mehanizirani razkladanje žita. Žito bodo vskladili elevatorji naravnost iz vagonov

Zakaj postajališče Pijavice še vedno čaka?

Kar čudno se potniku zdi, ko izstopi v Pijavicah pri Krnelju in zapazi le napisno desko in poleg nje svetilko — petoletko. Zadaj je še točno vidati, kje je stalo nekoč postajališče, ki je bilo med zadnjo vojno poškodano. Če človek gleda vse ostale postaje in postajalce ob tej progi od Trebnjega do Sevnice, ki so bile po večini vse obnovljene in nanovo postavljene, nas ta zapuščina v Pijavicah res začudi. Za nekoč pred leti je bilo zapisano v tem listu, da so domačini in okoličani zbirali

Kupujte srečke denarne loterije Okrajnega odbora LT Novo mesto!

V četrtek, 21. oktobra, so bila v glavnem zaključena tudi dela v novo urejeni novomeški tržnici. Razen velikega, pokritega prostora vzbuja posebno zanimanje gospodinjstev zastekleni in zaprti prodajalni. Kaj bo v njih, bodo lahko videli že prihodnje dni... Vsekakor pa je zdaj za nami čas, ko smo se — hudobno ali pa ne nagajivo — ponorečili iz obeh gobanov, okoli katerih je zdaj zrasta prava, sodobna mestna tržnica.

Redenski koledar

ČESTITKA
Dragemu očku Francu Falknerju čestitamo za 36-letnico žena Reška, hčerka Metka in sin Josko.

KINO

BRZEŽICE: Od 3. do 5. XI. jugoslovski film »VLAK BIEZ VOZNEGA REDA«. 8. in 9. XI. amer. barv. film »OBRAČUN NA ATLANTIKI«. 10. in 11. XI. ital. film »BELI YDOVEC«.

ČRNOMELJ: 6. in 8. XI. amer. barvni film »AFRIŠKI LEVI«. 11. XI. amer. barvni film »VELIKAN« — 1 del.

KOSTANJEVICA: 3. XI. ameriški barvni film »MOZ IZ COLORADA«. MOKRONOG: 7. in 8. XI. ameriški film »PADLI ANGELO«.

NOVO MESTO: 3. XI. ameriški film »NEŠTO »KRAKA«. Od 7. do 9. XI. sovjetski film »V ROVJI STALINGRAMA«. 11. in 12. XI. ameriški barvni film (otroški) »Nemavna pripovedka«.

SEVNICA: 7. in 8. XI. francoski film »JULIETTE«.

SENIČ: 8. XI. ameriški film »LJUJDE IZ ARANA«.

TREBNJE: 7. in 8. XI. angleški film »MADLENA«.

MALI OGLASI

MOTORNKO KOLU »GUZZI« 500 ccm s prikolico, dobro ohranjen, ugodno prodam. Magnik Gubčeva 17, Brežice.

21 CELIH VALOVITIH SALONITNIH PLOŠČ (98x122 cm) in 10 polovčnih plošč za pokritje streh, ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (992-59).

RABLJEN KUHINJSKI STEDIŠNIK na 2 plošč; in s pečnjakom, ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (992-59).

KMETIJSKA ZADRUGA SENTAVID pri Stični goji in prodaja plemenske rodovniške merjance same po ugodnih cenah.

NUJNO PRODAM ZARADI selitve rabljeno spalnico in kuhinjsko opremo. Cena zelo ugodna. Naslov v upravi lista (933-59).

PRODAM SADIKE MALIN, ki rade vse leto. Viršek Milka — Paderšičeva 1.

DOBRO OHRANJEN FIAT — 600 prodam. Naslov v upravi lista (992-59).

SPREMEM PRIDNO IN POSTEPONO gospodinjstvo pomočnico, — lahko tudi upokojenko. Pridrževati na naslov: dr. Prijatelj-Klopič Ana, Ljubljana — Strossmayerjeva 4-I.

DIPLOMIRANI SOCIALNI DELAVCI, uslužbenec Oblo Novo

OBVESTILA

RAZPIS
Ljudska univerza Brežice razpisuje
VPIS
v prvi semester Ekonomske srednje šole — oddelek za odrasle
1. Sprejemni pogoji: a) uspešno dovršena osemletna osnovna šola oz. nižja gimnazija b) starost 18 let.

2. Prijave za vpis na obrasch DZS št. 1.500 kolkovane s 50 din državne in 20 din občinske takse Oblo Brežice sprejema Ljudska univerza Brežice do vključno 14. novembra 1959.

Prijavi morajo biti predložene naslednje listine: rojstni list, zadnje šolsko spričevalo kratak življenjski, mnenje oz. priporočilo

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 26. oktobra do 2. novembra je bilo rojenih 7 dečkov in 11 deklet.

BRZEŽICE
2. Oktobra rojstev ni bilo. Poročili so se: Franc Sustričič, trgovski pomočnik iz Blatnega, in Amalija Kante, uslužbenka iz Bukovca; Martin Halozar, rudar iz Avstralije, in Jožeta Černež, poljedelca iz Gor. Lenarta.

Umrla sta: Franc Novak, kmetovalec iz Gor. Lenarta, 89 let in Barbara Lesnič, kmetovalka iz Zakota, 78 let.

Novomeška novomeščica

Pretekli teden so se novomeške porodničarke rodile: Milena Popovič iz Smihelca — deklica, Marija Jordan iz Ostroga — deklica, Nada Brajdič iz Prečnice — deklica, Kristina Jesih iz Loke — deklica, Krasna Hribar iz Telč — deklica, Martina Juvan iz Vel. Cikave — deklica, Marija Hudočkin iz Dol. C.

Sevničane bo zanimalo...

žez cesto. Več o tej zanimivi gradnji bomo še poročali.

Pretekli teden so se zbrali na posvet uslužbenec sindikata javnih delavcev. Načeli so vprašanje obrata za družbeno prehrano tudi za sebe. Medtem ko ima večina delovnih kolektivov v Sevnici že organizirano toplo malico, so javni uslužbenec (ObLO, KB, Okrajno sodišče, Pošta in drugi) ostali nekoje zadaj. Pričakujejo, da bodo v kratkem času rešili to vprašanje skupno z obema trgovskimi podjetjema in konfekcijo »Lisco«. Poraja se tudi že misel, da bi vse obrate družbene prehrane v Sevnici združili v en veleobrat, ki bi lahko znatno ceneje in bolj skrbel za vse malice. Dostava bi bila verjetno enostavna. Torej spet zelo hvaležno področje za uveljavljanje stanovanjske skupnosti. Na seji so se pomnili tudi

o organizaciji družabnega večera, ki ga bodo organizirali enkrat v mesecu.

V Sevnici so se zbrali člani UO Planinskega društva Lisa. Pogovorili so se o načrtih za investicije. Po daljši razpravi so sklenili zaposliti kredit za napeljavo vodovoda, za nabavo hladilnika in televizorja. Prejšnji televizor je bil namreč le izposojen od Kolodvorske restavracije. Te tri investicije dosežejo številko milijon dinarjev. Se o gospodarjenju v postojanki so se pogovorili, nato pa so malce poračunalni še promet. Ta je letos spričo neugodnega vremena le malenkostno večji. Pričakujejo, da bo drugo leto ob primerni propagandi za cesto do te lepe postojanke obisk vidno porastel.

Predsedstvo občinskega odbora SZDL je na zadnji seji

razpravljalo o važnih tekočih nalogah, ki stojijo pred organizacijami. Osnovna obravnava je bila posvečena volitvam v osnovne organizacije SZDL, ki bodo vse na en dan v decembru. O zborih volivcev in predvolilnih sestankih so imeli široko razpravo, imenovali so pa tudi nekaj komisij. Danes bo o vseh teh vprašanjih razpravljal tudi plenum SZDL.

Ideološka komisija pri občinskem komiteju ZKS Sevnica je na redni seji analizirala rezultate ankete o ideološkem delu. Anketa je dala zanimive napotke za nadaljnje delo. Razpravljali so tudi o programi ideološkega dela v zimski sezoni in ga bodo vsak čas dali v koriščenje vsem organizacijam. Pogovorili so se še o bodočem delu Delavske univerze, katere Upravni odbor in upravnika bo imenoval ObLO na prvi seji.

To in ono iz Dolenjskih toplic

Sedanji daljnovid Toplicam in bližnji daljnovid okolici več ne zadostuje. Topliška Industrija in vodovod porabita precej električnega toka, tako da si morajo v sosednjih vaseh večših kiljub elektriki pomagati še s petrolejko. Zaradi slabega toka so Toplice tudi večkrat brez vode. Z razvojem Toplic, predvsem turističnim, bo potrebno še več elektrike, zato je nujno treba misliti na postavitve novega transformatorja.

dinske igre. Sklenili so še, da bodo posvetili več pozornosti tistim otrokom, katerih in rodilni piše, nje pa prepušča ulici. Začeli pa so tudi že s pripravami za novoletno jelko.

Zadnje nedeljo v oktobru je privabljivo vreme v Toplice precej izletnikov. Pripeljali so jih štirje avtobusi in 157 osebnih avtomobilov. Bilo je tudi precej hrvaških izletnikov.

Na zboru volivcev v Dolenjskih Toplicah, ki pa je bil slab obiskani, so razpravljali predvsem o nemogočih šolskih razmerah, saj ima osemletka raztresene razrede, ki so tudi prenatrpani z učenci, po vseh Toplicah. Izvolili so poravnalni svet, kasneje bodo pa še pokopališko upravo. Razpravljali so tudi o prometu z živino.

Bolniki, ki čakajo v zdravilišču na pregled, morajo čakati v odprti veži, pogosto na preplju, cementnih tleh in nezakur-

Krajše življenje alkoholikov
Uradno poročilo ameriške zdravstvene službe pravi, da število alkoholikov v ZDA naraste na leto za 800 tisoč. Sedaj je osem in pol milijona Američanov, ki se morajo na en ali drug način zdraviti zaradi alkoholičnega delovanja. Najmanj 350 tisoč jih umrje na leto zaradi prevelikega uživanja alkoholnih pijač. Poročilo pravi, da alkoholiki žive povprečno 12 do 18 let manj kot abstinenti.

Franca Misjaka ni več

V petek 25 septembra je v Ljubljani umrl prebivalec Novega mesta in okolice dobro znani upokojeni pismonoša in godček-klarinetist 82-letni Franc Misjaka. Z njim je odšel od nas svojevrsen ljudski muzikant, kakršni so bili značilni za polpreteklo dobo.

Letošnje pomlad sem ga nekdo nedolgo dohitel pred Smihelom. Kljub letom je bil še zmeraj duševno izredno svež, zravnani, ogorel od vetra in sonca. Pač pa je tožil, da z nogo nekaj ni v redu in da sam ne ve, kaj pravzaprav je. Malo zatem sem ga iskal doma, da bi se pomemila to in ono in bi ga uvrstil v svojo zbirko dolenskih greh in originalov. Pa sem zvedel, da se je zaradi arterioskleroze zatekel k hčeri v Ljubljano. In ko so po Trški gori tre razkazovale svoje nabreke grozde in je poletje začelo komaj opazno jemati slovo, je prišla vest, da se je FRANC MISJAK poslovil za zmeraj. Njegova slova postava ne bo več merila novomeških cest, njegove bi stre oči ne bodo več zrla na njih polj, gozdov, vod in vinskih gor, ne bo ga več k Drenniku, Kalčiču in Peru, da

MED DOLENJSKIMI KORENINAMI

Novega mesta, ljubezni željna dekleta obokana spremljala do Mirne peči. Višnje gore in celo

— do Šiške, katere so ble bolj ta friške...

Ra, z Misjakom je zatoni la resnična priča stare dolenske bistrine, iznajdljivosti in neugnanosti, kakor zatone vse, kar je živo, da se umakne mlademu, novemu...

Misjak — tako se je imenoval sam, čeprav so se njegovi predniki podpisovali Misjak — je izšel iz stare godčevske dru-

žine. Rodil se je v Regerči vasi 1878. Njegov oče je bil muzikant in njegovi predniki daleč nazaj tudi. Vrag vedi, od kod so jemu to elementarno veselje do glasbe. Menda jim je bilo prirojeno tako. Kakor je nam ostalim zemljanom, da se naučimo piti, jesti, govoriti in hoditi. Svoje čase

je velik osu bil, k je svojo ženo spridu.

Brž mi je pojasnil: »Marja sicer jaz nisem poznal, vem pa, da je bil Langerjev valpet in je krečmaril v hiši, ki stoji za poganjskim mlinom. Tu je kasneje bil za gostilničarja Jankelj.«

Misjak je od mladih let igral na razne instrumente, najrajši pa na klarinet. Tudi vse sinove — eden med njimi je mornariški polkovnik JLA — je naučil igrati. Spadal je v vrsto najbolj znanih klarinetistov, kakor so bili svoje čase Rupnik, Šimon in Mišic. Od tod tudi, da je znal toliko pesmi in šal na pamet, kajti med godci je moral biti vedno nekdo, ki je znal ljudi zabavati, kadar so ostali muzikanti počivali. Njegova je tudi zaslug, da je prišel zadnja leta v evidenco poleg doslej znanih dolenskih ljudskih pesnikov tudi Ivan Može-Rupnik, o katerem smo vedeli precej malo. (Prim. Slovenski etnograf, 1956, 215-235).

Drug je bil Miš-Misjak, ta je bil velik graščak: Luknja in Mehov, to je vse njegov.

Ko je Franc dovršil osnovno šolo, je stopil v gimnazijo. Kljub izbornemu spominu in bistrosti ni uspel, kajti profesor Šega mu je dal iz slovenskega jezika nezadostno. Ves obokan se je vračal proti domu. Med potjo ga je srečal ravnatelj grnske kmetijske šole Rihard Dolenc in vprašal, zakaj jeka. Fant je povedal, da ne bo mogel več v šolo, ker mati ne bo zmogla 15 goldinarjev za šolnino. Dolenc ga je potolažil: »Ne jokaj! Jeseni pridji k nam na kmetijsko šolo in bomo vse uredili.« Tako se je tudi zgodilo in potem je bil na Grmu do odhoda k vojakom. Potem se je oženil. Z ženo sta prinesla v zakon tri otroke. Oče ga je svaril: »Kako boš pa živel?« Sin pa je odgovoril: »Bo že kako!« in res je šlo. Kot muzikant je na očetih in veselicah zaslužil dvakrat več, kakor je znašala poštarstva plača. Kadar se je pozneje spominjal tistih časov, je navadno pripomnil: »Deset otrok sem imel, pa sem vendar vse izsolal. Vsi so napravili gimnazijsko maturo, nekateri celo univerzo. Ga ima Kranjska dežela takega očeta, kaj pravite?« Rad sem mu priznal, da ga najbrž res nima takega.

Toda Misjak je bil tudi sam resnično nadarjen. Kakšen izboren spomin je imel za ljudi, dogodke, anekdote, šale in pesmi. Ko brskam zdaj po zapiskih, narejenih po pogovorih z njim, lahko samo obžalujem, da mu ni bilo dano šolati se in razviti svoje nedvomne nadpovprečne nadarjenosti. Iz te njegove naravnosti neizčrpne zakladnice naj navedem samo nekaj drobtin:

Stari poganjski Langer je bil znan kot velik babjek. Pravijo, da je imel 99 nezakonitih otrok. Nekdo je prišel na Dunaj k cesarju in zahteval za to svojo zaslugo nagrado. Cesar ga je zapodil z besedami: »Samo še enega takega prasca imam v državi.« Ta prasec pa je bil Franc Jožef sam...

Nekoč sem Misjaka vprašal, kdo je bil Marko s Pogane, o katerem poje pesem, da

Misjakov oče! Zdaj vas ni več. Vaš klarinet, ki je desetletja pel in zabaval, vneval srca in vzdigoval ljudem pe-

te, je utihnil pred leti, zdaj ste utihnil tudi vi. Toda ostali boste še dolgo v spominu Dolenjcev kot prava dolenska grča, ki ji vse življenjske težave in tegobe niso mogle vzeti vedrine, šale in pesmi. Naj vam bo lahka ta naša zemlja, po kateri ste tako radi hodili s svojo godčevsko neugnanostjo in odprtim srcem, ki ste ga razdajali vsem znanim in neznanim in očetih, veselicah in psovod, kjer so se zbirali zabave, godbe in pesmi željni ljudje!

ELER

SLAVKO DOKL: Spoti po Poljski

Junija je odpotovala na Poljsko mladinska delegacija iz Slovenije, ki je bila dva tedna gost Zveze socialistične mladine Poljske. Delegacija so sestavljali mladinski funkcionarji iz vse Slovenije, med njimi tudi štirje iz novomeškega okraja. Namen obiska je bil, da se naša mladina spozna s delom poljskih mladinskih organizacij, v tovarnah, na šoli in na vasi ter z življenjem, ki ga živi poljski narod 15 let po osvoboditvi.

PRVI STIKI Z VZHODNIM BLOKOM

Smo že toliko leto na svetovnem viharju, da je zanečila druga svetovna vojna, da je človeštvo pozabilo, da še kje obstaja bodeča žica, ki krati človeku svobodo. Takšno srečanje z bodečo žico smo doživeli na avstrijsko-češki meji. Prehod preko jugoslovansko-avstrijske meje človek skorajda ne občuti, zato pa toliko bolj na drugih mejah. Naš vlak je zapeljal med bodečo žico, ki je bila močno zastražena s češkimi vojaki. Razen pobiranja potnih listov, so precej temeljito pregledali tudi vagono. Po dolgem čakanju smo naposled prispeli na prvo češko postajo Breclaw. Bodeča žica na meji me je kasneje spomnila na enako v zloglasnem taborišču Auschwitz. V Breclawu so obojni organi hoteli nekako popraviti prvi vtis, s tem da so prijazno ponujali vodo, ker je na vlaku bila peklenska vročina; izhod pa ni bil zaželen.

POTOVANJE SKOZI ČESKO

Vlak je brzel mimo žitnih polj, za katera so nam zatrjevali, da so izključno zadržane. Trpeli smo od žeje, ki je oči niso mogle skriti. To je opazila tudi sprevednica, ki se je rada pogovarjala z nami in se zanimala za naše življenje. Na neki postaji nas je celo povabila na pivo in, ker smo se bali, da bi vlak odpeljal, nam ga je sama prinesla k vaku. Bili smo namreč brez češkoslovaških kron. Hoteli smo se ji nekako odločiti za pozornost, zato smo ji podarili skromno darilo za spomin na srečanje z jugoslovanskimi mladinci. Mičlen, poslikan, lesen krožnik jo bo še dolgo spominjal na veselo in razigrane fante z juga.

Zvečer smo prispeli na poljsko mejo, kjer nas je čakal naš vodnik, poljski študent, ki nas poslednji in zapustil do vrtnice v Jugoslavijo. Medtem ko sem na potovanju skozi Česko imel občutek, da so ljudje nekam zadržani, boječi, kot da bi čutili v sebi strah pred tuji, smo na Poljskem naleteli že na bolj sproščene ljudi. Živahnost se omenkalovala z nami in se zanimala za vse, kar imamo pri nas. Pripovedovali so nam o Titu, ki ga visoko cenijo kot borca za mir in revolucionarja.

Prvo srečanje s Poljaki nas je presenetilo. Opazili smo, da nam izkazujejo veliko pozornost, takšno kot nikomur drugemu. Ko so zvedeli, da smo Jugoslavlani, so se zgrnili okrog nas in nas spraševali o naši stvarnosti.

KATOWICE - RUDARSKO MESTO

Katowice so bile prvo mesto, kjer smo se ustavili. Tiste dni je obiskal Poljsko Nikita Hruščev. Tako da smo imeli priložnost prisotnostvi njegovemu sprejemu na železniški postaji v Katowicah, kjer so na mitingu govorili razen gosta še drugi poljski voditelji. Naša skupina je stala med delavci in službenici, ki so nas sprva imeli za Bolgare, ko pa smo jim povedali, da smo Jugoslavlani, so bili močno presenečeni in niso mogli verjeti, da je to res. Pričeli smo se z njimi razgovarjati, tako da smo skoraj pozabili, da smo na zborovanju in so nas morali čuvarki reda opominjati. Opazili smo, da smo bili za njih nekaj posebnega in zato niso hoteli zamuditi priložnosti, da bi se razgovarjali z nami.

Nad svečano tribuno je visela velika slika Lenina. Neka uradnica me je vprašala: »Ali poznate Lenina? Ali tudi v Jugoslaviji na podobnih prostevah izobesite njegovo sliko?«

Nato je smeje se dodala: »Pri vas tudi ne poznate Internacionale.« Nazadnje pa je zamahnila z roko: »Tako pravijo pri nas, mi pa vemo, da ni res.«

PRVO SREČANJE Z DELAVSKO MLADINO

Prvi vtis z delavsko mladino smo imeli v tovarni železnih konstrukcij v Chorzovu (Hożuf), kjer izdelujejo tramvaje vseh vrst za vso Poljsko. Mladinski voditelji so nam najprej razkazali tovarno in nas seznanili z delavskim samoupravljanjem. Le-to je podobno našemu, ki so ga v marsičem posneli. Pravilo so nam, da jim naše delavsko samoupravljanje zelo ugaja, zato ga posnemajo, vanj pa vnašajo tudi nekaj posebnosti, ki ustrezajo razmeram na Poljskem. Pristojnosti delavskega sveta pa niso tako velike kot pri nas. Pri njih imajo namreč še višji organ — konferenco. Sestavljajo jo: delavski svet, politične organizacije, vodstvo tovarne itd. Konferenca je najvišji organ, preko njegovih odločitev ne more nihče v podjetju.

(Nadaljevanje sledi)

Martinovo

Martinovo je danes pri poljedelso-živinorejskih ljudstvih pretežnega dela Evrope zaključek gospodarskega leta. To je vsekakor pomembnejši mejnik kot zaključek gospodarskega leta. Gospodarsko leto so ljudstva posameznih kultur začela v različnem času. Ko je bila živinoreja odločilnega pomena za srednjo Evropo, so začela leto s odgonom živine na pašo, končevali pa so ga s povratkom s pašne. Razvijete poljedelstvo je premaknilo časovne mejnike in danes čuti kmet konec leta tedaj, ko pospravi prideleke s polja. Prilčne se doba mirovanja in praznovanja. Jesenske in zimske kolibe pomenijo konec letnega dela, slavljenje pridelkov in družniško praznovanje. Tak praznik je tudi Martinovo. Martinovo ima na Slovenskem tri različne poudarke: pastirski praznik, zaključek gospodarskega leta in pa Martinovo — praznik vinskih krajev. V nekaterih krajih so se ob tem datumu menjavali posli, drugod so na ta dan prvič zabrneli kolovratji lid. — Martin je tudi vremenski prerok.

Na Martinovo so pri nas v preteklosti uradno zaključili pašo. Na Gorenjskem so pastirji na ta dan kurili ogenj na travniku (Martinov kres) in kuhali »Martinovo kašo«, ki so jo smeji jesti samo tisti, ki so vse leto pasli. Edinstven je martinovski pastirski običaj, ki so ga izvajali v Poljanski dolini na Gorenjskem sredi preteklega stoletja. Pastirji so zakurili ogenj, prižgali ob njem bakle in z njimi nekajkrat obkrožili grmado. Namen tega spreveda je bil apotropijski — z njim so skušali odvneti mrtev demone. Na vzhodnem Štajerskem je ob Martinovem koncu gospodarskega leta. Kmetje in najemniki so na ta dan tureljali svoje račune. Zbor kmetov pod vodstvom zemljiškega gospoda, kakor tudi posvet podložnikov, so imenovali »sajae«. Od tega izraza izhaja tudi ime za Martinovo pojedino v Halozah »Martinovo nasade«. V Slovenskih gorah ji pravijo »pašnik«, ker pomeni Martinovo gostinje zaključek pašne; pretežen del najemniških odnosov pa je zadeval pašo.

Poseben značaj ima Martinovo v vinskih krajih. Pravijo, da Martin krščuje vino — mošt tedaj zavre in se izčisti, postane vino. Za ta dan ljudje poskrbe za dobre in obilne jedi. Koljejo kokoši, purane in zajce, marsikje zakoljejo ob tem času pravega prašiča. Martinova gos je postala tradicionalna jed. Gospodinje napečejo orehovit pečec, ker je tudi pri orehovitovinu. Vse te dobrote odnesejo v zidance, kamor povabijo sosedo in prijatelje in z njimi pravišave rojstvo mladega vina. Obredni elementi krščevanja so še danes izgubili, ostal je le še del zunanje oblike tega običaja — gostija.

Fran Levstik je v Popotovanju od Litiže do Čateza popisal, kako so Dolenjci na teh vinogradnih gričih pred sto leti obhajali Martinovo.

D. Z.

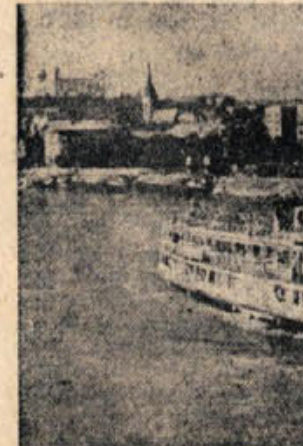
Max Conrad je bil v svojih zrelejših letih znan kot neutruden pilot za čezoceanske pošte in so mu zato rekli kar »Leteči dedek«. Ze v tistih poznih letih se je tudi poročil in imel po devetih sinovih še hčerko Kerstin. Zdaj je ta stara iz let in je svojemu očetu enaka po temperamentu in pogumu. Na sliko jo vidimo, ko se v New Yorku vkrcava na ladjo za Pariz, kjer namestava študirat. Izjavila pa je, da se bo naučila čimprej pilotirati in bo tudi sama vozila letalo kot njen oče, ki je zdaj že v resnici večkrat dedek.

Neki ameriški izumitelj je potuhel električni aparat, ki bo gospodinjstvom zelo olajšal delo pri čiščenju rib. Stroječek, ki ga je na sliko videti pri delu, je nekakšen brivski aparat, ki ribam brez težave posname vse luskinde in z vstavljanjem drugih priključkov opravi tudi vse ostalo delo, dokler ni riba povsem pripravljena za v ponev.

Te dni je bil medicinski kongres v Münchnu, ki so se ga udeležili najbolj znani zdravniki iz vsega sveta. Ob tej priložnosti so sovjetski zdravniki praktično demonstrirali operacijo s novozumljenimi spenjalnimi kleščami za spenjanje pretrganih žil. Izumil jih je prof. dr. Pavel Androsov, primarni kirurški klinike v Moskvi, že pred nekoliko desetletji, zdaj pa so operacijo. Vsekakor bo to povzročilo precejšnjo revolucijo v zdravniškem svetu in skoraj odpravilo nevarnost ohromelosti zaradi pretrganih arterij, zlasti nevarnost izkrvavitve, če bodo v bodeče s takimi instrumenti opremljeni že resnični avtomobili.

V češkoslovaški republikni izredno upoštevajo vodni promet. Ker nimajo morja, razvijajo ta promet predvsem po Donavi. Na sliko je videti letalsko motorno ladjo, ki iz Bratislave prevažata turiste v bližnje rečniške kraje; staro in slavno trajavo Devin, v Rusovics in Komarno. Češkoslovaške ladje so v glavnem plavni objekti, zgrajeni po načelih najodličnejše ladjedeljske tehnike, upoštevajo vse udobje za posadko in potnike.

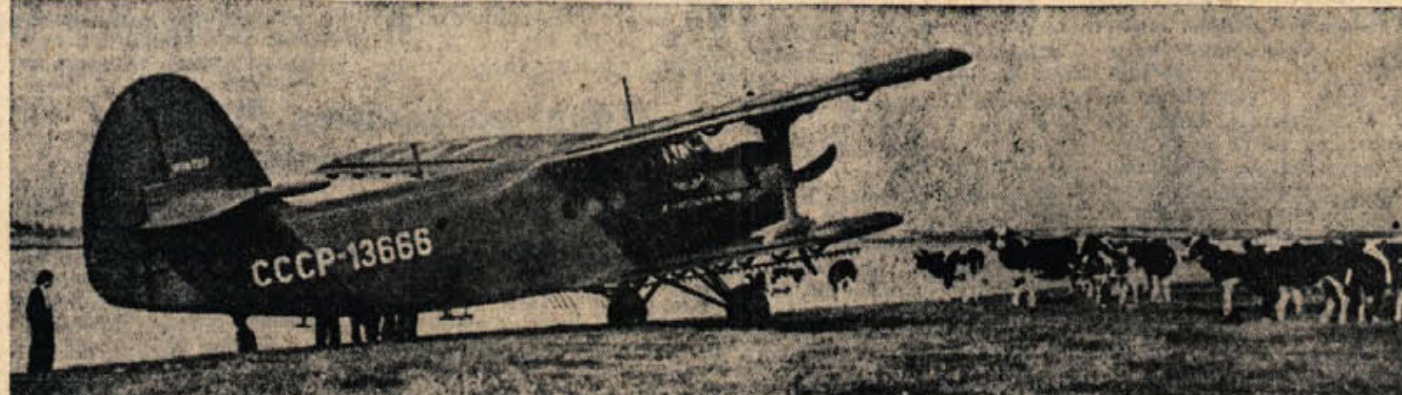
Z močeno optično aparaturo na gornji sliki spremljala sovjetski učeniški katestrilni motorno ladjo. Z njeno pomočjo so tudi fotografirali natrijev oblak, ki ga je Lunik II. spustil med svojim letom po nekaj sto tisoč kilometrov oddaljen od Zemlje. V Sovjetski zvezi so kontrolne postaje letenja vesoljskih rakete, veliko bolj organizirane in gosteje naseljene kot v ZDA, čeprav morja niso tehnično vse tako opremljene kakor v ZDA.

OBVESTILO

vsem naročnikom in bralcem Dolenjskega lista

Zapadlo in zaostalo naročninom za drugo polletje 1959 bodo pobrali pismonoše te dni pri vseh naročnikih v Sloveniji. Naročnike izven Slovenije prosimo, da zapadlo naročnino takoj sami nakažejo na naš naslov, če želijo list še naprej v redu prejemati.

Uprava DOLENJSKEGA LISTA

Na pašnikih Primorskega rajona Arhangelske oblasti v Sovjetski zvezi so z uspehom preizkusili zanimivo metodo: s pomočjo letala-torilke AN2 brigado po travnikih, kjer se pase več sto glav živine, blago raztopilo soil. Sprva so se živili še nekoliko bale čudnega ptiča, zdaj pa kar pritečejo kadar se pojavi, ker so že izgovile, da od njega izhaja dobra posojena pašna.

Vse sile za kulturno-prosvetno izobrazbo

25. oktobra zjutraj so se v Sevnici zbrali delegati vseh Svobod in prosvetnih društev. V svoji sredi so pozdravili tovariša Jazca Gartnerja tajnika Okrajne zveze, predsednika ObLO tov. Kolmana in predstavnik družbenih organizacij, izbrani dnevniki red je zajel vsa bistvena vprašanja. Iz potrdili in razprava povzemamo najvažnejše ugotovitve, čeprav bi ta skupščina zaslužila mnogo širšo obravnavo.

Po uvodnih točkah dnevnega reda so prisotni z velikim zanimanjem poslušali poročilo predsednika Jožeta Bogoviča ter poročila tajnika, blagajnika in nadzornega odbora. Poročila so v glavnem pokazala dosežene uspehe in veliko truda, ki je bil za prosvetljanje naših slojev ljudstva vložen v 2 Svobodah in s prosvetnih društev in občin. Neke število bo to delovanje lahko najbolj nazorno prikazalo. V kulturno-prosvetnih organizacijah je v občin vključenih 738 članov ali nekaj nad 3% prebivalcev. To je sicer še vedno premajhna številka, vendar je ta ravno v zadnjem letu zadovoljivo porasla. Od tega števil je 49% delavcev, 7% kmetov, 36% uslužbencev, 3% dijakov in študentov ter 3% ostalih. Po starosti je 99% članov mlajših od 35 let, kar kaže na mlad in dejaven kader z

tež obšinski zvezi, 21 odstotki del 4 pevski koncerti, 8 zabavnih večerov, 14 predavanj, 23 gostovanj ter udeležba na 37 prirediteljav ter društva sodelovala ali pa celo sama izvajala spored. To je osnovni podatki, ki kažejo na razgibano delo. Verjetno pa je še veliko večje število prostovoljnih delovnih vadenjih in drugih ur, ki niso zabeležene in ki bi gotovo pokazale, kako ogromno delo je bilo opravljeno v preteklem obdobju. Ne smemo pozabiti tudi zelo uspešne kulturne tedna, ki so se vse dejavnosti medsebojno predstavile ljudem v raznih krajih in občin in izven nje.

Referati, poročila in razprave so odkrili celo vrsto novih možnosti za uveljavljanje kulturnih društev na raznih področjih. Na podlagi vseh teh dogovorov se je oblikoval delovni program za pri-

hodnje leto, ki so ga navzoči z navdušenjem sprejeli kot praktično napotilo za delo. Glavne misli tega programa zaslužio, da lih navedemo.

RAZŠIRITEV CLANSKIH VRST

480 novih članov bodo pridobili. Vso podporo bodo nudili novi Delavski univerzi, ki bo prevzela načrtno delo pri izvenšolskem izobraževanju odraslih. S tem bodo kulturnim društvom sproščene sile za nove dejavnosti. Obšinski knjižnici bodo razširili in jo usposobili za potujočo, da bo tu di otrocnim krajem na razpolago sodobna in lepa knjiga. Pri treh društvih bodo organizirali klube. S potujočim kinom bodo ljudem posredovali še več sodobnih filmov. Pomagali bodo manjšim društvom pri širjenju in uveljavljanju. Razširili bodo družbeno dejavnost med člani, poživili pa bodo predvsem panoge, ki bolj vlečejo. Za glasbeno vzgojo bodo vključili iz vsake šole enega učitelja v UPZ, ki bo postal izobrazovalni zbor. V povezavi z občno bodo zastavili vse sile za zgraditev ustreznih domov v okviru perspektivnega plana. Organizirali bodo ponovno kulturni

teden kot prikaz uspehov na vseh področjih. V Sevnici bodo delali še naprej za ustanovitev glasbene šole. Cimčevo pevovodij bodo izsolali tudi na tečajih doma. Pionirske zore bodo okrepili. Delo sveta in svetovno bodo poživili in jim tako dali še bolj kot sedaj pravo mesto kot pomočnikom vseh društev. Utrjevali bodo vezi in slike z ostalimi družbenimi in političnimi organizacijami. Veliko skrbi bodo posvetili organizaciji družbenega in zasebnega življenja po društvih.

SKROMNE MATERIALNE ZAHTEVE

Skromne zahteve posameznih društev znesejo, šteje za vso obnovo, potrebo po 1.651.700 dinarjev dotacij. Nad 700 tisoč dinarjev bodo zbrala društva sama. Upajo da jim bo ObLO ob razpravi o proračunu za leto 1960 dal nekaj več kot pretekla leta, saj so v polni meri upravičili svojo obstoj in uspešno izvršili svoje poslanstvo med ljudmi.

naših delovnih ljudi. Pohvalne in laskave besede predsednikov Okrajne zveze in predsednika ObLO so le še dvignile delovno vnetje vseh prisotnih. Z izvolitvijo zaslužnih in delavnih članov v svet, nadzorni odbor in svetove so zastavili novo delovno leto, 6 najbolj delavnih in postrtovanih kulturnih delavcev je prejelo nato še zaslužene skromne nagrade nato pa je stekel pogovor ob zakuski. Zai so zadržali ostale spet ugovarjali, kako zelo škodljivo je, da so morali delegati iz Mirenke doline skupščino zapustiti zaradi neugodnih zvez z vlakom. Take zveze so po mnenju več ljudi že večkrat povzročile take posvete, posebno še drugi veselje in manj »produktivno« del. Najbrž pomankanje prevoznih sredstev ne deluje v prid zadnjega sklepa konference, ki govori o krepitevi vezi med društvom in društvenimi delavci.

Marijivim in zgodnjim kulturnikom želimo v bodočem letu še veliko več uspehov pri težavnem in lepem delu. Da bodo te dosegli, tamčijo vseni veselji in mladi obrabi, ki so posneli novega delovnega zanosa v svoja društva Svobode.